

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Hva kjennetegner en god matching mellom fosterbarn og
fosterforeldre?

What characterizes a good matching between foster children
and foster parents?

Martine Myrseth Ose

Bachelor i Barnevern – BSV5-300

Fakultet for helse og sosial

Institutt for velferd og deltaking

Veileder: Hege Sundt

24.05.2019

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Sammendrag

Bakgrunn: For å unngå utilsiktet flytting fokuserer studien på å finne ut hva som trengs for finne en god match mellom fosterbarn og fosterforeldre.

Hensikt: Studiens hensikt er å undersøke hva som kjennetegner en god matching mellom fosterbarn og fosterforeldre.

Metode: Metoden som er brukt er litteraturstudie som baserer seg på åtte relevante funn innen forskningsområdet: fire rapporter, to fagartikler, en mastergradsavhandling og en kvalitativ forskningsartikkel.

Resultat: Å finne en god match er ikke enkelt når man mangler fosterforeldre. Det er derfor fokusert på god veiledning og oppfølging den første perioden fosterbarnet plasseres. Resultatet i studien viser til kjennetegn til en god matching som er satt i sammenheng med hva som bør fokuseres på i en matchingprosess.

Oppsummering: En god matching har flere sentrale kjennetegn. Disse er: trygg tilknytning, stabilitet og varme, sensitivitet, god kjemi, fosterbarnets motivasjon, klar grensesetting, god kommunikasjon, kulturelle likheter, en trygg base og fosterbarnets indre arbeidsmodeller. Studien viser at rekruttering av fosterforeldre, veiledning og oppfølging er viktig for å sikre fosterbarnets behov og for å forberede fosterforeldre før plassering.

Nøkkelord: Fosterbarn, fosterforeldre, fosterhjem, matching, tilknytning, opplæring og veiledning.

Background: To avoid being placed moved from foster home to foster home, this study will focus on what is needed to find a good match between foster children and foster parents.

Purpose: The purpose of this study is to investigate what characterizes a good matching/linking between foster children and foster parents.

Method: The method that is used is a literature study based on eight relevant findings within the research area: four reports, two subject articles, a master's thesis and one qualitative research article.

Results: Finding a good match is not easy when it is lack of foster parents. It is therefore focused on guidance and follow-up the first period when the foster child is placed. The result of the study refers to charecteristics of a good matching are linked to what should be focused on in a matching process.

Summary: A good matching has several key characteristics. These are; safe attachment, warmth and stability, sensitivity, good chemistry, the child's motivation, clear boundaries, good communication, cultural similarities, a safe base and the foster child's inner working models. The study shows that the recruitment of foster parents, guidance and follow-up is important to ensure the foster child's needs and to prepare foster parents before the placement of the child.

Keywords: Foster children, foster parents, foster home, matching/linking, attachment, follow-up and guidance

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	1
1.1 BAKGRUNN OG VALG AV TEMA.....	4
1.2 PROBLEMSTILLING	4
1.3 AVGRENSNING.....	5
1.4 BEGREPSAVKLARING	5
1.5 SOSIALFAGLIG RELEVANS	5
1.6 OPPGAVENS STRUKTUR	6
2.0 METODE	6
2.1 KRITERIER FOR LITTERATURSØK OG DATASAMLING	7
2.1.1 Søkestrategi	8
2.2 KILDEKRITIKK	9
3.0 REDEGJØRELSE AV FORSKNING	10
4.0 KONTEKST OG GRUNNLAG FOR OPPGAVEN	13
4.1 FOSTERHJEM.....	13
4.1.1 Ulike typer fosterhjem	14
4.1.2 Krav til fosterhjem.....	15
4.2 VEILEDNING OG OPPLÆRING.....	16
5.0 TEORI	18
5.1 MATCHING	18
5.2 TILKNYTNING	19
5.2.1 Tilknytningsteori.....	19
5.2.2 Tilknytningsmønstre	21
6.0 DRØFTING	22
6.1 BARNEPERSPEKTIVET	23
6.2 REKRUTTERING OG OPPLÆRING- OG VEILEDNINGENS BETYDNING.....	24
6.3 TILKNYTNING OG DENS BETYDNING I MATCHINGEN	27
6.3.1 Kartlegging.....	27
6.3.2 Fosterbarnets behov.....	28
7.0 OPPSUMMERING	33
LITTERATURLISTE	35

Vedlegg 1: PICO-skjema

Vedlegg 2: Søkehistorikk

Vedlegg 3: Litteraturmatriser

1.0 Innledning

Det første skrittet på vei mot fosterhjems plassering er rekruttering av fosterhjem og utvelgelse og opplæring av fosterfamilier (Bunkholdt, 2017, s.75). For å finne det rette fosterhjemmet til et fosterbarn må man gjennom noe som kalles for matching. Jeg har valgt å ta for meg hva som kjennetegner en god matching mellom fosterbarn og fosterforeldre.

Det er vanskelig å rekruttere fosterforeldre. Målet er å skaffe en fosterfamilie som ivaretar barnets utviklingsbehov, er stabil og at man etter dette trives og utvikles i sin nye familie (Bunkholdt, 2017, s.99). Men en nøyaktig match er vanskelig å finne. Selv om undersøkelsen og vurderingen av barnet og foreldrene skal være grundig, er det vanskelig å si om man kjenner barnet godt nok. Forhistorien kan inneholde mange forhold som kan være vanskelige å håndtere for fosterforeldrene, og dermed kan en matching være dårlig, når fosterforeldrene ikke er beredt og klare på hva som kan komme (Bunkholdt, 2017, s.100). Jeg skal belyse og drøfte dette i oppgaven.

1.1 Bakgrunn og valg av tema

I emnet kommunalt barnevern på studiet har vi hatt om plassering i fosterhjem og institusjon, og hvordan hjelpe fosterforeldre til å være en trygg base for fosterbarnet. Etter å ha opplevd å arbeide med forsterket fosterhjem i praksis ble jeg mer nysgjerrig på hva som gjør matchingen mellom fosterbarn og fosterforelder suksessfull til tross for ulike bakgrunn og utgangspunkt. Dette har gitt meg mersmak innen fosterhjemsfeltet.

Hensikten med at jeg har valgt temaet "Fosterhjem" i denne studien, er for at vi som barnevernspedagoger skal kunne tilegne oss mer kunnskap om fosterhjems plassering og matching og få en dypere forståelse innenfor fosterhjem.

1.2 Problemstilling

Hva kjennetegner en god matching mellom fosterbarn og fosterforeldre?

1.3 Avgrensning

Jeg har valgt å ta for meg hva som kjennetegner en god matching mellom fosterbarn og fosterforeldre. Jeg har valgt å fokusere på matchingen som en metode i fosterhjemsarbeid og vil finne ut hva som ligger til grunn for denne. For å belyse problemstillingen best mulig har jeg derfor valgt å gå inn på tilknytning for å vise hvor viktig dette er for å fungere som en god fosterfamilie. Grunnen til at jeg har begrenset meg til dette er på bakgrunn av at tilknytning er viktig i alle relasjoner for videre utvikling, og grunnlaget for om man føler seg trygg og ivaretatt.

1.4 Begrepsavklaring

Fosterbarn: Barn som ikke lenger kan bo sammen med sine biologiske foreldre, og dermed får en ny familie gjennom barneverntjenesten (Killén, 2009, s.65).

Fosterforeldre: En fosterforelder er i følge barnevernloven § 4-22 andre ledd en “som har særlig evne til å gi barn et trygt og godt hjem, og som kan løse oppfostringsoppgavene i samsvar med de forutsetningene som er lagt til grunn om oppholdets varighet med mer” jf. § 4-15 Valg av plasseringssted i det enkelte tilfelle (barnevernloven, 1992, § 4-22 andre ledd).

Matching: Matching kan forstås som et begrep som brukes for å finne ut hvilket fosterhjem et fosterbarn skal ha. Dette vil bli presentert i en videre sammenheng i kapittel 5.

1.5 Sosialfaglig relevans

I studieplanen til bachelor i barnevern ved Høgskulen på Vestlandet avdeling Sogndal står det at en barnevernspedagog skal ha fokus på barn og unge sin familiesituasjon og nærmiljø. Den skal også arbeide med vilkår for utvikling hos barn og unge som har det vanskelig (Høgskulen på Vestlandet, 2019). Barn som opplever omsorgssvikt kan havne i risikozonen for å utvikle problemer og utfordringer det ellers ikke ville hatt. Ved å plassere disse hos en familie som klarer å ta vare på barnets behov, kan det trygge barnet og gi det mulighet til å skape en trygg tilknytning. I Fellesorganisasjonen for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere står det at yrkesutøvere skal hjelpe mennesker som har behov for hjelp. Dette for å sikre menneskeverdige levekår og livskvalitet (Fellesorganisasjonen [FO], 2015). Ved å

hjelpe fosterbarn til å finne den rette fosterfamilien kan det bidra til å forebygge og redusere eventuelle problem og utfordringer både på kort og lang sikt. Jeg anser derfor problemstillingen min som sosialfaglig relevant og at det oppfyller bacheloroppgavens kriterier.

1.6 Oppgavens struktur

I kapittel 2 presenterer jeg metoden som viser til litteraturstudie, kriterier for litteratursøk, søkestrategi og kildekritikk. Videre i kapittel 3 presenterer jeg relevant forskning. I kapittel 4 gir jeg en innføring i hva fosterhjem er, og informasjon om tiltaket "Fosterhjem" jf. barnevernloven § 4-22 og om lovverket. I tillegg presenterer jeg rekruttering- og opplæringsprogrammet PRIDE. I kapittel 5 gjør jeg rede for relevant teori som belyser problemstillingen. Teorigrunnlaget inneholder tilknytningsteori, tilknytningsmønster og begrepet matching. Kapittel 6 knyttes til teoribakgrunnen som er presentert i kapittel 5 og forskningen i kapittel 3. Her drøfter jeg funn. Avslutningsvis oppsummerer jeg hovedfunn fra kapittel 6.

2.0 Metode

En metode skal fortelle oss noe om hvordan vi bør gå frem for å fremskaffe eller etterprøve kunnskap (Dalland, 2017, s.51). Metoden i denne oppgaven er et litteraturstudium som er basert på data fra eksisterende fagkunnskap, forskning og teori. Hensikten er å få frem hva som er kunnskapsstatusen angående matching i fosterhjemsarbeid. Begrunnelsen for valget av metoden er tiden jeg har til rådighet, den gir gode data og funn fra publisert forskning og akademiske tekster, og den viser et bredt spekter og helhetlig bilde i løsningen på min problemstilling.

Studiet blir gjort med bakgrunn av en gjennomtenkt problemstilling med systematiske og strukturerte litteratursøk. Problemstillingen blir svart på gjennom nøye identifisering, utvelging, vurdering og analysering av relevant forskning (Dalland, 2017, s.207,2011; Jacobsen, 2010, s.54).

2.1 Kriterier for litteratursøk og datasamling

For å finne aktuell forskning som svarer på problemstillingen, måtte jeg først utføre prøvesøk i ulike digitale databaser. Jeg startet først med prøvesøk i Oria, Cochrane Library, Idunn og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) sitt nettbibliotek. Ut i fra disse søkemotorene og treff på aktuell forskning, endte jeg opp med å bruke Oria, Idunn og Bufdir sitt nettbibliotek. De fleste artikler, rapporter, avhandlinger og bøker har blitt funnet i Oria, som er den søkemotoren vi har brukt mest i studiet på Høgskulen. Jeg ønsket å bruke Idunn som søkemotor, da det finnes kvalitetssikre artikler innenfor fagområdet. Bufdir sitt nettbibliotek tar for seg kunnskap om barnevern, familievern, oppvekst, likestilling og ikke-diskriminering, og her fant jeg en artikkel som er blitt inkludert i oppgaven.

I samtale med veileder fikk jeg tips til litteratur og teori, både om fagbøker og forskning, som kunne være relevant for oppgaven. Navnene viser seg i litteratursøkene mine i søkehistorikken (vedlegg 2). Disse er blant annet Toril Havik, Vigdis Bunkholdt og Elisabeth Backe-Hansen. De har forsket på fosterbarn i fosterhjem og anses som nøkkelpersoner innen deres fagfelt.

Jeg har også tatt i bruk “snøballmetoden”, som tilsier at jeg har funnet kilder gjennom henvisninger i litteraturlister og andre tekster. I forberedelsesfasen letet jeg etter inspirasjon for å skrive en bachelor om fosterbarn. Her fant jeg gode bachelor,- og mastergradsavhandlinger som hadde relevante kilder i forhold til min problemstilling. Jeg har sett i litteraturlister fra overnevnte i tillegg til litteraturlister i fagbøker, fagartikler i tidsskrift, avhandlinger og rapporter. For å ekskludere stoff har jeg tenkt på gyldighet, holdbarhet og relevans.

Ved videre søk på litteratur har jeg tatt i bruk PICO-skjema. Det har gitt meg god hjelp i søk etter relevant litteratur. Jeg har valgt å bruke dette skjemaet på bakgrunn av at det er en strukturert metode som brukes til å sette sammen søkestrategier i ulike databaser (Forsberg & Wengström, 2013, s.60). Oppsettet for mine systematiske litteratursøk kan dere se i vedlegg 1. Hvordan jeg har brukt PICO-skjemaet under søkene er slik:

P (hvem, pasient/populasjon)	Jeg har fokusert på fosterforeldre og fosterbarn. For å få opp disse søkene i databasene har jeg søkt på: foster*.
I (hva, intervensjon)	For å få svar på problemstillingen har jeg brukt disse ordene: veiledning, PRIDE, fosterhjem, matching.
C (kontrollgruppe)	Jeg har valgt å ekskludere C fra oppgaven, da dette ikke viser seg å være relevant.
O (Utfall/resultat)	Hva skal oppnås, forbedres eller påvirkes? For å få svar på dette har jeg brukt ord som er relevante for problemstillingen: “matching”, “fosterbarn” og “fosterforeldre”.

(Forsberg & Wengström, 2013, s.60)

I tillegg til dette, satt jeg opp en liste med kriterier for å avgrense søket slik jeg fant forskning som er relevant for min oppgave. All forskning er fagfellesvurdert. Jeg har også funnet rapporter, fagartikler og en mastergradsavhandling som belyser problemstillingen.

Til slutt kom jeg frem til å bruke disse kriteriene under litteratursøk:

- Forskning skrevet på norsk og engelsk.
- Nordiske og internasjonale studier.
- Forskning med sosialfaglig relevans.
- Relevans for problemstilling.
- Fagfellesvurdert.

(Dalland, 2017, s.211).

2.1.1 Søkestrategi

Underveis i søkeprosessen har jeg notert søkehistorien for hver artikkel og rapport jeg har brukt i oppgaven. Det er en detaljert søkehistorie som tar for seg søkeordene som ble brukt, antall funn per søkeord, hvor mange abstrakt som er lest, leste artikler og selve artikkelen (Vedlegg 2). Sentrale søkeord har vært “matches and mismatches”, “matching AND fosterbarn”, “matching AND fosterbarn AND fosterforeldre AND tilknytning” og “matching AND fosterbarn AND fosterforeldre AND pride”.

Fagbøker som er brukt under teoridelen og drøftingen er funnet i hyllen under *Fosterhjem* på biblioteket på Høgskulen på Vestlandet avdeling Sogndal.

2.2 Kildekritikk

Litteraturstudier baserer seg ofte på sekundærlitteratur. Dette innebærer at jeg må være kildekritisk for å vurdere troverdigheten til de ulike kildene jeg har inkludert. Når litteratur er bearbeidet og presentert fra noen andre enn den opprinnelige forfatteren, kan innholdet og perspektivet ha endret seg. Tolkningen på en tekst kan være forskjellig ut fra førforståelse og utgangspunkt. Derfor har jeg utført søk for å finne primærlitteratur for å sikre at kvaliteten i arbeidet er opprettholdt. Dette har vært en utfordring da det har blitt henvist til forskjellige forskere og forfattere i ulike tekster. Det har ikke alltid vært lett å finne primærlitteratur, da noen har vært på engelsk og andre som har vært vanskelig å finne. En annen utfordring er den engelske forskningsartikkelen som jeg selv har oversatt. Min tolkning på artikkelen kan ha virket inn på hvordan jeg har forstått den. Jeg har valgt å bruke sekundærkilder på de fleste av forskningsartiklene jeg har funnet, da jeg ikke kunne oversatt teksten noe bedre selv. Likevel har jeg lest gjennom både primærlitteratur og sekundærlitteratur for å sikre kvaliteten på arbeidet. Jeg har også tatt i bruk Google Translate under oversettelsen av den engelske artikkelen, noe som strider imot min kvalitetssikring av forskningen. Artikkelen har vært vanskelig å lese og forstå, og har inneholdt avanserte fagord og uttrykk på engelsk. Jeg har analysert artikkelen to ganger for at oversettelsen skal være god og jeg føler dermed at kvalitetssikringen blir tilstrekkelig.

Det er ikke mye forskning knyttet spesifikt på matching mellom fosterforeldre og fosterbarn, og det har derfor vært vanskelig å velge ut hvilken litteratur som belyser problemstillingen på best mulig måte. Selv om det har vært en utfordring å finne litteratur har jeg selektert ut tekster og tatt vurderinger om å inkludere enkelte forskningsartikler foran en annen. Risikoen for å ha utelatt aktuell litteratur kan derfor være tilstede (Dalland, 2017, s.158).

For å vurdere kvaliteten på utvalgt litteratur har jeg tatt utgangspunkt i en litteraturmatrise (Vedlegg 3) fra Forsberg og Wengström (2013). Denne gir en god oversikt over innholdet i artiklene med tanke på hensikt og funn i studiene. Det har også vært et godt redskap for meg under analysen. Først tok jeg for meg forskningsartiklene hver for seg og leste gjennom de to

ganger for å bli kjent med innholdet. Neste steg gikk ut på å kvalitetssikre artikkelen. Videre har jeg tatt for meg studiens hensikt/mål, nøkkelbegrep i artikkelen, hvilken metode som er blitt brukt, resultat og funn, og til slutt, hvilken funksjon artikkelen har for min problemstilling. Resultatet fra artiklene blir presentert i kapittel 3 og 6. Grunnen til at jeg har valgt å lage en litteratormatrise er for å ha en strukturert oversikt over stoffet jeg ville bruke og sikre hvor troverdig og hvilken ekthet hver artikkel har. Jeg har også valgt å ta med litteratormatrisene i vedlegg for å vise dybden på arbeidet jeg har gjort (Forsberg og Wengström, 2013).

Å finne litteratur som er oppdatert har ikke vært lett. Før jeg startet på litteratursøk hadde jeg satt av å finne forskning fra 2014-2019. Etter lite treff var jeg nødt til å utvide tidsspennet til alle årstall. Her fant jeg blant annet langvarige prosjekt som hadde blitt utført i slutten av 1900-tallet og videre inn i 2000-tallet, og andre gode rapporter, avhandlinger og forskningsprosjekt. Siden min problemstilling ikke har så mye oppdatert litteratur har jeg valgt å ta med eldre forskning som kan belyse enkelte sider ved problemstillingen. Risikoen med å ta med eldre forskning kan være at det kan være utdatert. Jeg har derfor, i samarbeid med veileder, valgt ut forskning som er fra anerkjente personer og organisasjoner innen fagfeltet.

3.0 Redegjørelse av forskning

Tilknytning mellom fosterbarn og fosterforeldre: et behandlingsperspektiv av Teija Anke (2007).

Studien er en fagartikkel som handler om hvordan man kan bygge opp trygg tilknytning mellom fosterbarn og fosterforeldre. Den tar for seg tilknytning, belyser tilknytningsspørsmål i fosteromsorgen og fokuserer på behandlingsarbeid. Artikkelen omhandler barn i førskolealder men Anke skriver at hun likevel vil hevde at prinsippene for forståelse av tilknytningsforhold kan gjelde for fosterbarn i langvarig plassering. Det er ingen selvfølge at trygg utvikling utvikles ved en omsorgsplassering. Man må være forberedt på fosterbarnets forhistorie og at ulike tilknytningsmønstre kan oppstå. I tillegg er forståelsen av barnets tilknytningshistorie viktig og barnets opplevelse av trygghet. Fellesnevneren i artikkelen er å hjelpe fosterforeldre til å være omsorgsgivende og inneha en trøstende atferd. Veiledning eller behandling kan tilbys, men endringsarbeid tar tid (Anke, 2007).

Kartleggingsverktøy/matching av fosterbarn og fosterhjem. En kunnskapssammenstilling av Eva Kaasbøll, Eva Lassemo og Line Melby (2018).

Rapporten er basert på at Bufdir etterspørte en kunnskapssammenstilling om kartleggingsarbeid/kartleggingsverktøy for matching av fosterbarn og fosterhjem. Kunnskapsgrunnlaget skal styrke en felles grunnforståelse og gi god oversikt over kartleggingsarbeid. Den inneholder 52 kvalitative, kvantitative og metodetrianglerende studier, oversiktsartikler og litteraturstudier, og 32 grålitteratur-artikler. Rapporten konkluderer med at validerte måleinstrument kan være positivt å bruke i en matchingprosess. Gjennom bruk av kartleggingsverktøy av god kvalitet kan man finne styrkene til fosterforeldre og områder der de kan trenge opplæring og støtte. Dette blir sett i sammenheng med fosterbarnets egenskaper (Kaasbøll, Lassemo & Melby, 2018, s.2-24).

Fosterforeldres opplevelse av matchingprosessen av Silje Oppedal (2011).

Studien er en mastergradavhandling fra Det psykologiske fakultet, HEMIL-senteret. Formålet er å tilføre mer kunnskap til hvordan fosteforeldre opplever matchingprosessen og få frem deres perspektiv på hva som er viktig for å skape en god match. Studien er basert på seks intervjuer med elleve fosterforeldre, tilknyttet tre barneverntjenester i Hordaland og Sogn og Fjordane. Det er brukt kvalitativ metode med semistrukturerte intervjuer. Metodisk har Oppedal vært inspirert av en hermeneutisk-fenomenologisk og narrativ tilnærming. Det ble gjennomført flere intervju som fremhever at god informasjon og god kjemi med fosterbarnet er viktig for en god match. Kjemia blir trukket frem som positiv for relasjonen og tilpasningen mellom fosterbarn og fosterforeldre. Andre funn som ble gjort, var at beredskapshjem blir sett på som en viktig kilde som informasjon i matchingprosessen. PRIDE-kurs er også fremhevet som viktig på bakgrunn av at det gav fosterforeldrene realistiske forventninger til hva det vil si å være fosterforeldre. Egenskapene til fosterbarna blir også vurdert som positivt for matchingen (Oppedal, 2011, s.1-79).

Metoder som kan styrke tilknytning mellom fosterbarn og fosterfamilie av Bufdir (2016).

Rapporten er utarbeidet av en bredt sammensatt arbeidsgruppe under ledelse av Bufdir. Formålet er å identifisere kunnskapsbaserte metoder og gi en vurdering av hvilke metoder barnevernet bør satse på i arbeidet med å sikre fosterbarn en trygg og stabil omsorgssituasjon i fosterhjemmet. Det fokuseres på relasjonen mellom fosterbarn og omsorgsgiver. Rapporten går derfor inn i tema som oppfølging og veiledning, fosterbarns psykiske helse og

utviklingsbehov, tilknytning, utredning og vurdering av et fosterbarns behov og ulike veilednings- og oppfølgingsmetoder (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016, s.4-39).

Tilknytningsteori i møte med praksisfeltet ved plassering av små barn i fosterhjem av Sigrid Finsland Smeplass (2009).

Smeplass har utarbeidet en fagartikkel som skal belyse tilknytningsteori i praksisfeltet ved plassering av små barn i fosterhjem. Hun trekker frem plassering direkte i fosterhjem uten mellomplassering, slik at barn kan utsettes for færrest mulig brudd. Hun tar opp tema som matchingsarbeid, utfordringer med den “nye” ordningen, konsekvenser for valg av fosterhjem, tilknytning og tilknytningsteori og trygg base. Hun presenterer også to caser fra praksis som viser ulike aspekt ved matchingsarbeid og tilknytningsperspektivet. Smeplass konkluderer med at anvendelsen av tilknytningsteori er for lite nyansert i møte med fosterhjemsordningen som praksisfelt (Smeplass, 2009, s.158-170).

Matches and mismatches: The Contribution of Carers and Children to the success of Foster Placements av Ian Sinclair og Kate Wilson (2003).

Artikkelen er basert på triangulerende studier med en kvalitativ tilnærming mot en som er statistisk. Det er samlet inn data fra 472 fosterbarn i løpet av 14 måneder. Målet for artikkelen er å bygge en modell for hvordan en vellykket plassering fungerer. Sinclair og Wilson skal identifisere nøkkelvariabler i plasseringen som skal vise hvordan en plassering kan føre til suksess og omvendt. Det baseres på synspunkter fra fosterforeldre, fosterbarn og sosialarbeidere (Sinclair & Wilson, 2003, s.871-883).

Fosterhjem for barns behov: rapport fra et fireårig forskningsprogram av Elisabeth Backe-Hansen, Toril Havik og Arne Backer Grønningsæter (2013).

Rapporten markerer en avslutning på forskningsprogrammet «Fosterhjem for barns behov» som har vært et bestillingsverk fra Bufdir. Den handler om norsk fosterhjemsomsorg hvor målsettingen har vært å fornye kunnskapen om fosterhjemsarbeidet i Norge, med sikte på utvikling av en differensiert fosterhjemstjeneste tilpasset behovene til barn og unge som fosterhjemsplaseres (Backe-Hansen, Havik, Grønningsæter, 2013, s.3,7).

Forskningsprogrammet er delt inn i tre delprosjekter der det ene går ut på hvem fosterbarna er, den andre om å bli og å være fosterforeldre og den tredje om fosterbarn og utdanning. Jeg har valgt å ta for meg kapittel 6 «veien mot foreldreskapet», kapittel 7 «å bli fosterforeldre»

og kapittel 11 «på vei mot et fosterhjemsløft» i oppgaven for å belyse rekruttering opplæring for fosterforeldre (Backe-Hansen et al., 2013, s.7).

«En god forberedelse til å bli fosterforeldre». Evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE av Kari Stefansen, Thomas Hansen og PRIDE (2014).

NOVA har gjennomført en evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE etter oppdrag fra Bufdir. Hensikten er å vurdere om den norske varianten av opplæringsprogrammet fungerer i tråd med målsettingene og om det finnes forbedring. Evalueringen omfatter grunnopplæring, videreopplæring, kvalitetssikringssystemet i PRIDE og grunnopplæringskurs for slekt- og nettverksfosterforeldre. Jeg kommer til å analysere deler av rapporten som er sentral for oppgaven. Jeg kommer til å gå gjennom kapittel fem «Å bli og å være fosterforeldre». Her er det gjennomført en elektronisk spørreskjemaundersøkelse til fosterforeldre med kvantitative spørsmål fra åpne kvalitative spørsmål. Siste kapittelet jeg skal innom er kapittel ni om «konklusjoner og anbefalinger» som er en overordnet oversikt over rapporten (Stefansen, Hansen & PRIDE, 2014, s.9,107,175).

4.0 Kontekst og grunnlag for oppgaven

Dette litteraturkapittelet inneholder teori og informasjon som er aktuell for å forstå helheten av oppgaven og hva slags kunnskapsbehov som trengs. Jeg vil først presentere fosterhjem ut i fra lovverket. Dermed viser jeg til ulike typer fosterhjem hvor jeg går nærmere inn på ordinære fosterhjem og familiehjem, som er de som fokuseres på i denne oppgaven. Krav til fosterhjem blir også gjennomgått. Videre har jeg valgt å presentere veiledning og opplæring for å få frem hva som kreves for å bli fosterforeldre.

4.1 Fosterhjem

Barnevernloven og forskrift om fosterhjem fastsatt av Barne- og likestillingsdepartementet (Bufdir) 18. desember 2003, definerer fosterhjem som

a) private hjem som tar imot barn til oppfostring på grunnlag av barneverntjenestens beslutning om hjelpetiltak etter § 4-4, eller i samband med omsorgsovertakelse etter § 4-12 eller § 4-8 andre og tredje ledd.

b) private hjem som skal godkjennes etter barnevernloven § 4-7.

(Barnevernloven, 1992, § 4-22; Forskrift om fosterhjem, 2003, § 1)

Det vil si at fosterhjem tar i mot barn etter vedtak om omsorgsovertakelse og vedtak om hjelpetiltak, med eller uten samtykke fra foreldre. For at et fosterhjem skal kunne kalles et fosterhjem, må det godkjennes av barneverntjenesten (Bunkholdt, 2017, s.37).

4.1.1 Ulike typer fosterhjem

Barn har ulike behov og vil derfor ikke passe inn i hvilket som helst fosterhjem. Det finnes derfor ulike typer fosterhjem tilpasset det enkelte barn og den enkelte situasjon. Bufdir introduserer disse ulike fosterhjemmene som ordinære fosterhjem, slekt og nettverksfosterhjem, fosterhjem til enslige mindreårige flyktninger, beredskapshjem, familiehjem og besøkshjem (Bufdir, 2019).

1. Juli 2018 ble det trådt i kraft nye endringer i barnevernloven som skal sikre barnets rett til omsorg og beskyttelse. Forslag ble gitt av Barne-, og likestillingsdepartementet og tar utgangspunkt i Norges offentlige utredninger 2016: 16 Ny barnevernslov (Barne- og likestillingsdepartementet, 2019; NOU 2016:16, s.13-360). I 2018 ble det vedtatt i barnevernloven at man skal først se om man finner fosterhjem i barnets familie og nære nettverk fremfor å finne en fosterfamilie utenfor. Dette begrunnes med at det vil være det beste alternativet for barnet (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018).

Bufetat viser til forskning som sier at plassering av barn i slekt og nettverk, kan gjøre tilværelsen i fosterhjemmet enklere. Barnet kan oppleve en større grad av stabilitet og kontinuitet, det er lettere å holde kontakt med det samme nettverket av venner og man kan gå på skole i nærmiljøet. Barnet kan også føle seg tryggere i og med man kjenner de litt fra før. I tillegg kan de føle seg mindre annerledes enn om de hadde bodd med en fosterfamilie som de ikke kjente (Bufetat, 2015).

Til tross for denne nye lovendringen vil oppgaven hovedsakelig fokusere på matching i ordinære fosterhjem og forsterkede fosterhjem. Dette på grunn av at forskningen jeg har sett ikke differensierer den nye lovendringen. Selv om jeg ikke går inn på matching i familie og nære nettverk, kan det være likhetstrekk gjennom prosessen om opplæring og matching.

Ordinære fosterhjem

Ordinære fosterhjem kan også kalles kommunale fosterhjem. Dette er fosterhjem som tar imot barn som baserer seg på hjelpetiltak der foreldre samtykker jf. § barnevernloven § 4-4 og omsorgsovertakelse jf. barnevernloven § 4-12. Målsettingen for flytting for barnet varierer og plasseringen kan både være kortvarig og langvarig (Sundt, 2017, s.66). Fosterforeldrene har en fosterhjemsavtale med hjemkommunen til barnet og får godtgjørelse og oppfølging derfra. PRIDE-opplæring blir gitt for å se om familien er egnet til å være et fosterhjem (Bufdir, 2019). Jeg kommer nærmere innpå PRIDE senere i oppgaven.

Familiehjem

Familiehjem er rettet mot fosterbarn som har så store utfordringer at det trenger mer støtte enn et ordinært fosterhjem kan gi (Bufdir, 2019). Fosterbarnet har særlige behov som skal imøtekommes av et familiehjem hvor en av fosterforeldrene må ha en relevant treårig utdanning på høyskole- eller universitetsnivå (Sundt, 2017, s.69). Det kan likevel kompenseres og vurderes dersom de har tidligere erfaringer som fosterforeldre, en annen utdanning, relevant erfaring og personlig egnethet. En av kravene i familiehjem er at en av fosterforeldrene skal være engasjert av Bufdir på heltid og ha inngått en oppdragsavtale om lønns- og øvrige betingelser. Familiehjemmet vil også følges opp av konsulenter som gir individuell veiledning og de får tilbud om gruppesamlinger med andre familiehjem. I likhet med ordinære fosterhjem, må familiehjem også gjennomføre PRIDE-opplæring, i tillegg til særskilt opplæring knyttet til fosterbarnet de får og generell kunnskap innen fagfeltet (Bufdir, 2019).

4.1.2 Krav til fosterhjem

Forskrift om fosterhjem § 3 konkluderer med noen generelle krav en fosterforelder må ha for å være godkjent. En stabil livssituasjon, alminnelig god helse og gode samarbeidsevner er viktig. I tillegg til å ha en god nok økonomi, bolig og et sosialt nettverk som kan gi fosterbarnet en mulighet til å utvide nettverket og relasjoner. Det legges også frem at fosterforeldre må ha god vandel og må derfor levere inn en uttømmende og utvidet politiattest. Dette bekreftes i Barneloven § 6-10 tredje ledd (forskrift om fosterhjem, 2003, § 3; barnevernloven, 1992, § 6-10 tredje ledd).

Når fosterforeldre skal velges til et spesifikt barn skal hensynet til barnets beste være tilstede. I forkant skal barneverntjenesten ha gjort en individuell vurdering av fosterforeldrene og funnet ut om de er kvalifisert nok og om de har forutsetninger til å ta vare på fosterbarnet og dets behov. Dette kommer vi nærmere inn på under “Veiledning og opplæring” (barnevernloven, 1992, § 6-15).

Barnets egenart har mye å si for hvilket fosterhjem det plasseres i. Alle fosterbarn har forskjellig forhistorie og utgangspunkt. Noen er psykisk skadet, andre kan ha fysiske eller psykiske funksjonshemminger. Hensynet til barnet beste blir dermed å finne et fosterhjem som har spesielle egenskaper og god kompetanse innen område til å sikre barnet en best mulig utvikling. Fosterbarn uten særlige behov trenger ikke nødvendigvis fosterforeldre som har spesielle egenskaper og kompetanse innen dette (Barne- og likestillingsdepartementet, 2004, 6.2).

Barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn er også noe å tenke på når man skal matche fosterbarn med fosterforeldre. Dette kan være en utfordring og det er ikke alltid mulig dersom fosterbarnet har en annen religion eller minoritet. Likevel skal barneverntjenesten prøve å plassere barnet i en familie som ikke skiller seg så mye fra en selv. Dette går mer på hva barneverntjenesten anser som barnets beste og gjør en skjønnsbasert vurdering ut ifra det (Barne- og likestillingsdepartementet, 2004, 6.5).

4.2 Veiledning og opplæring

Fosterforeldre har ansvar for den daglige, tilrettelagte omsorgen for fosterbarn. Det er en krevende oppgave hvor man trenger spesifikke kunnskaper, forståelse og ferdigheter. Rollen som fosterforelder er ofte sammensatt og kompleks. Det kommer derfor ikke som en overraskelse at behovet for å være forberedt er viktig både for den enkelte fosterforelder og det enkelte fosterbarn (Havik, 2007, s.15).

I barnevernloven er det nedfelt i § 2-3 andre ledd c) og i forskrift om fosterhjem § 2 andre ledd, om ansvaret for veiledning til fosterforeldre. Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) ved fosterhjemstjenestene, har ansvaret for å tilby generell veiledning i det å være fosterforeldre. Denne veiledningen kan skje individuelt eller i grupper. Veiledningen av

fosterforeldre har som mål å være utviklingsstøttende for både fosterforeldre og fosterbarn (Sundt, 2017, s.394,395).

PRIDE, Parent-Resources-Information-Development-Education

Norges mest brukte rekrutterings- og opplæringsmetode for fosterforeldre er PRIDE, som står for Parent – Resources – Information – Development – Education. Metoden er basert på sosial læringsteori og tilknytningsteori som igjen består av tre deler. Den første er et grunnopplæringsprogram for familier som ønsker å bli en fosterfamilie. Den andre er et videreopplæringsprogram for aktive fosterforeldre som vil utvide og videreutvikle sin kompetanse. Den tredje er et opplæringsprogram for PRIDE-ledere, rettet mot de som har ansvar for organiseringen og gjennomføringen av de to førstnevnte. Det er ikke lovfestet at fosterforeldre skal delta i opplæringsprogrammet, men i følge fosterhjemsavtalen, skal fosterforeldre ta i mot veiledning og tilbud om kurs og opplæring som vil hjelpe de til å være forberedt når de får fosterbarnet, i tillegg til å være i stand til å være gode fosterforeldre (Bunkholdt, 2017, s.78).

PRIDE-grunnopplæring

Denne oppgaven vil fokusere på PRIDE-grunnopplæring, da det er denne som er mest aktuell for ordinære fosterhjem og familiehjem. Grunnopplæringen skal gi informasjon og kunnskap som kreves for å bli og å være potensielle fosterforeldre. Opplærings- og rekrutteringsprogrammet gir potensielle fosterforeldre et grunnlag for å beslutte om de vil bli fosterforeldre. For å vite om deltakerne er kvalifisert, kombinerer opplæringen informasjon om hvem deltakerne er, hvordan familien er og familiemedlemmenes historie (Sundt, 2017, s.179).

Opplæringen er omfattende og varer ofte over tre til fire måneder. Den består av ti samlinger med varighet på tre timer hver gang, hjemmebesøk, selvstudier og fylle ut livsbøker (Stefansen et al., 2014, s.58). Stefansen og Hansen beskriver målsettingen for grunnopplæringen som sammensatt hvor rekruttering og opplæring kan forstås ulikt. Rekrutteringen forstås som en prosess for å finne de som passer som fosterforeldre og hvilket fosterhjem de kan passe som. Opplæringen forstås som forberedelse av rollen som fosterforeldre, som innebærer kunnskapsstoff om bevisstgjøring og holdningsskaping (Stefansen et al., 2014, s.64,65). Etter gjennomføring av PRIDE-kurset vurderes deltakerne som gyldige fosterfamilier. En fosterfamilie godkjennes ikke for det enkelte barn, før den er

formelt godkjent gjennom Fosterhjemsforskriften § 5 tredje og fjerde ledd og § 3 (Sundt, 2017, s.191).

5.0 Teori

Teorien belyser ulike faktorer, omgrep og prinsipp for å få et større overblikk over fagfeltet og min problemstilling. Teorien er på bakgrunn av dette den viktigste funksjonen til en vitenskapelig teori (Krumsvik, 2014, s.80). Teorien redegjør for utvalgt forskning i kapittel 3 og 6. Det vil først legges frem ulike definisjoner og forståelser av begrepet *matching*. Videre blir det gitt en innføring i tilknytningsteorien til John Bowlby og ulike tilknytningsmønstre av Mary Ainsworth. Jeg har valgt å presentere tilknytning på grunn av at en god *matching* handler i stor grad om hvordan tilknytningen er mellom fosterbarnet og fosterforeldrene. Tilknytningsteori og tilknytningsmønstre kan også være med på å forberede fosterforeldre på utfordringer fosterbarn kan ha.

5.1 Matching

Matching er et begrep som er vanskelig å definere og kan forstås på ulike måter. Begrepet blir for det meste brukt for å finne riktig fosterhjem til et barn som trenger en ny familie. Matching er et sentralt begrep i denne oppgaven og jeg vil derfor presentere forskjellige definisjoner og forståelser av *matching* ut fra teori og forskning.

Bunkholdt definerer *matching* som arbeidet med å finne en bestemt fosterfamilie som passer til et bestemt fosterbarn (Bunkholdt, 2017, s.99). For at en fosterhjems plassering skal vare så lenge som den er ment til å være, er *matching* nødvendig. Det er viktig å sikre stabilitet, at fosterbarnet finner sin plass i fosterhjemmet, og at det trives og utvikles i den nye familien. *Matching* har som mål å ivareta barnets utviklingsbehov (Bunkholdt, 2017, s.99).

Sundt skriver at en *matching*prosess er når man gjør en vurdering om et fosterbarn og fosterforeldre passer sammen. Da tar man fosterfamiliens egenskaper til betraktning og vurderer om barnet vil passe inn eller ikke basert på hva barnet trenger av omsorg. Fosterbarn har ulike omsorgsbehov og fosterforeldre velges deretter. Man ser på fosterforeldrenes evne til å håndtere ulike problem barnet kan ha, barnets og fosterfamiliens interesser, målsettingen

med plasseringen og forventninger fosterfamilien har til hvor lenge plasseringen skal vare (Sundt, 2017, s.191).

Smeplass fremhever rekruttering og formidling av fosterforeldre som viktig innen fosterhjemsarbeid. Målet er å få til en god match mellom fosterbarn og fosterforeldre. Hun refererer videre til Moe og Hansens som sier at matching er når fosterfamilie og barn gis anledning til å finne hverandre både praktisk og emosjonelt i et hverdagsliv (Smeplass, 2009, s.160). Smeplass har fokus på relasjon og tilpasning i begrepet. Ved å vektlegge dette gir det rom for kjemi og interaksjon og hvordan disse fungerer mellom fosterbarn og fosterforeldre (Smeplass, 2009, s.160).

Det finnes altså ingen konkret beskrivelse av begrepet matching og hva det innebærer. Bunkholdt og Sundt legger mest vekt på fosterforeldrenes og fosterbarnas personlige egenskaper og behov (Sinclair & Wilson, 2003; Bunkholdt, 2017; Sundt, 2017).

5.2 Tilknytning

Tilknytning er et biologisk basert atferdssystem som alle barn har. Den biologiske funksjonen til systemet fungerer som en beskyttelse mot fare og om man føler seg trygg eller ikke (Gulbrandsen, 2017, s.177). Hva trenger egentlig fosterbarn i fosterhjem? For å svare på dette må vi først se på tilknytningsteori og tilknytningsmønstre. Hva dette kan bidra med i matchingen kommer jeg nærmere inn på i kapittel 6.

5.2.1 Tilknytningsteori

John Bowlby blir sett på som tilknytningsteoriens opphavsmann og moderne tilknytningsteori er i store deler basert på hans arbeid. I 1969 ble hans første bind i en triologi i "Attachment and loss" utgitt, hvor han tar utgangspunkt i reaksjonene til små barn når de skilles fra foreldrene. Bowlby fokuserte på atferd som utspilles i realistiske situasjoner.

Tilknytningsatferd ble etterhvert mer og mer viktig i forskningen hans. Tilknytningsatferd menes som den atferden som et barn viser når det skilles fra og gjenforenes med en viktig omsorgsperson, i tillegg til atferd som tilsvarer mer nærhet (Gulbrandsen, 2017, s.139,140). I Bowlbys separasjonsforskning i hans tredje verk av "Attachment and Loss" og "A Secure

Base” vektlegges trygg base når barnet skilles fra sine biologiske foreldre. Overgangsfaser i barns liv er sårbare og det er viktig at deres behov blir ivaretatt. Det presiseres at å vise “moderlig omsorg” er viktig, selv i en kortvarig tilknytningsprosess (Smeplass, 2009, s.161,162). Et individs mentale helse er et produkt av tidligere hendelser og av samtidige forhold. Derfor er det viktig å bruke tid på sikre kvaliteten på trygghet innen tilknytning (Gulbrandsen, 2017, s.177).

Trygg base

“Trygg base” er et begrep som har utviklet seg til å bli sentralt i tilknytningsteorien. Smeplass refererer til Bowlby som har skrevet i “En sikker base”, at han mener omsorgspersonene til barnet har ansvar for å gi barnet en trygg base, som inneholder blant annet å være imøtekommende, gi fysisk og emosjonell støtte og gi trøst. Begrepet er sentralt for å forstå hvordan et individ som er emosjonell stabil, utvikler seg og fungerer. Smeplass refererer videre til Jacobsen, som anbefaler å gi fosterforeldre veiledning innen et tilknytningsteoretisk ståsted med trygg base som hovedfokus (Smeplass, 2009, s.165).

Indre arbeidsmodeller

Når atferdssystemet til små barn aktiveres søker de nærhet mot en trygg base. Denne type atferd danner et grunnlag for etablering av en indre arbeidsmodell. Atferden kan gjenspeiles i hvordan barnet kommer i møte med andre personer. Den indre arbeidsmodellen har kontroll over selvopplevelsen til barnet og dens relasjoner til andre. Det er en samling av tanker, følelser og handlingsberedskap som har kommet fra tidligere samspillserfaringer med omsorgsgiver. Bufdir refererer til Bowlby og skriver at ifølge tilknytningsteorien, vil et barn ha utviklet indre arbeidsmodeller når de nærmer seg ett års alderen. Bunkholdt skriver videre at den regnes som etablert når barnet er to år. Det blir sett på som at barnet bruker dette som en selvbeskyttende strategi i relasjon med sine omsorgsgivere. Et barns indre arbeidsmodeller vil variere ut fra hvilken omsorg man har fått fra tidlig alder. Har et barn fått god nok omsorg vil det føre til at barnet erfarer at det føler seg verd omsorg, omtanke og er tillitsfull. Dette kaller vi en god indre arbeidsmodell. Får et barn dårlig omsorg, vil det på andre siden føre til at barnet vil tvile på sin egenverd og mangler tiltro til at andre bryr seg om en. Dette kalles en dårlig indre arbeidsmodell. Det slås fast at det er viktig at den indre arbeidsmodellen ikke er låst fast, men har muligheten til å endres. Modellen endres etterhvert som barnet får nye erfaringer. Dersom en indre arbeidsmodell er godt etablert, vil det være vanskelig å endre på denne, da reaksjoner kan være automatiserte og skaper de samme bekreftende reaksjonene fra

andre (Smeplass, 2009, s.165,166; Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016, s.20; Bunkholdt, 2017, s.51).

5.2.2 Tilknytningsmønstre

Bowlby sitt arbeid ble videreført av Mary Ainsworth som studerte individuelle tilknytningsmønstre hos barn. Disse kvalitetene ble kalt for

- utrygg, organisert ambivalent tilknytning
- trygg tilknytning
- utrygg organisert engstelig og ambivalent tilknytning
- desorganisert tilknytning

(Bunkholdt, 2017, s.51).

Kvalitetene beskriver relasjonskompetansen hos barn, altså barns evne og mulighet til å knytte seg til andre mennesker (Bunkholdt, 2017, s.52). Tilknytningskvaliteten vil variere fra barn til barn ut ifra hvilket samspill de har hatt med omsorgsgiver i sine tidlige leveår. Tilknytningsmønstrene vil være forskjellig ut fra hvilken grad av tilgjengelighet og sensitivitet omsorgspersonen har gitt barnets signaler og behov (Bunkholdt, 2017, s.52; Anke, 2007).

Et barn med *trygg tilknytning* har hatt tilstrekkelig utviklingsstøttende tilknytning og relasjonskompetanse fra sine omsorgsgivere. Omsorgsgiverne har vært stabile, omsorgsfulle, tilgjengelige, sensitive, svarende og aksepterende. Dette resulterer i at det er lettere for barnet å regulere følelsene sine, det vil føle seg forstått og det gir barnet en trygg base til videre utforskning av verden.

Utrygg, ambivalent tilknytning er barn som har hatt skiftende og uforutsigbar utviklingsstøtte. Relasjonskompetanse er tilstede, men det sliter med å skaffe seg utviklingsstøtte på en god og sikker måte. Omsorgsgiverne har i denne settingen vært ustabile og uforutsigbare i deres tilgjengelighet og sensitivitet. Resultatet vises gjennom barnets usikkerhet og behovet dens for å få omsorgsgivers oppmerksomhet og omsorg.

Barn som har *utrygg, organisert, engstelig, unnvikende tilknytning* har mangel på utviklingsstøtte og har dermed lav relasjonskompetanse. Disse barna har hatt omsorgsgivere som har vært likegyldige, avfeie, latterliggjørende og undervurderende. Dette fører til at barnet skaper trygghet ved å distansere seg selv og underspiller sine behov og følelser.

Desorganisert tilknytning er ble identifisert senere enn de andre tilknytningskvalitetene. Et barn med denne type tilknytning har hatt mangel på utviklingsstøtte i stor grad og har lav relasjonskompetanse. Omsorgsgiverne har opptrødt følelsmessig utilgjengelig, vært ustabile og uforutsigbare og vært truende. Barn som viser denne kvaliteten har ofte vært utsatt for vold og andre overgrep (Bunkholdt, 2017, s.51,52,53). Van Ijzendoorn i artikkelen til Anke peker på at desorganisert tilknytning ikke kan bli sett på som en normalvariant på bakgrunn av at den er mer særegen og har et mer atypisk mønster. Det legges til grunn at det ikke bare er innsensitiv foreldreomsorg som har skapt denne formen for tilknytning, men at frykt er kritisk for utviklingen av et desorganisert tilknytningsmønster (Anke, 2007).

Anke viser videre til Egeland og Carlson, som sier det er tilstrekkelig dokumentert at trygg tilknytning utgjør en verdifull beskyttelsesfaktor for utviklingen av god psykisk helse. Smeplass bekrefter dette og sier at barn med trygg tilknytning kan være i stand til å tåle ulike typer belastninger eller risikofaktorer enn de med utrygg tilknytning. De utrygge formene for tilknytning gjør barnet mer sårbar for psykiske problem og gir individet et grunnlag for utviklingsmessige og følelsesmessige problem og avvik (Anke, 2007; Smeplass, 2009, s.159). Anke refererer til Mary Dozier, Chase Stovall og medarbeidere som bekrefter at tilknytning i biologiske forhold har samme innvirkning for relasjonen mellom fosterbarn og fosterforeldre (Anke, 2007).

Ved å ha kunnskap om tilknytningsmønstre, tilknytningskvalitet, trygg base og indre arbeidsmodeller kan det gjøre plasseringen av fosterbarn hos fosterforeldre enklere. Kunnskapen kan bidra til å plassere og matche fosterbarn med gode nok fosterforeldre i riktig omsorgsbasis (Bunkholdt, 2017, s.53). Anke skriver også at ved å ha tilknytningsteori som bakgrunn, kan det gi nyttige utviklingspsykologisk innfallsvinkler i arbeid med fosterbarn (Anke, 2007).

6.0 Drøfting

Hittil har jeg gjort rede for forskning, presentert kontekst og grunnlag for oppgaven og gått gjennom teorigrunnlaget. I dette kapitlet vil jeg drøfte dette ut fra min forforståelse og opp mot relevant forskning for å støtte opp funnene under. Jeg har valgt å drøfte ut fra et

barneperspektiv, samtidig som jeg legger frem perspektivet til fosterforeldre for å ikke utelukke viktige sider.

6.1 Barneperspektivet

Barneperspektivet går ut på å se noe ut fra et barns perspektiv. Dette gjelder barns premisser, virkelighetsoppfatning, ønsker og behov. Tradisjonelt sett er barneperspektivet berørt av to hovedsynspunkter: paternalisme og barnefrigjøring. Paternalismen sikter mot utviklingspsykologi og fokuserer hovedsakelig på at barn trenger beskyttelse for at det selv ikke klarer å ta vare på sine interesser og rettigheter. Barnefrigjøringen fokuserer på at barn har de samme rettighetene som andre mennesker samt at selvbestemmelse står sentralt. FNs Barnekonvensjon støtter opp under barneperspektivet og anerkjenner i stor grad at barn har selvstendige rettigheter men også at de er sårbare og har behov for særskilt beskyttelse og støtte. Artikkel 12 legger særlig vekt på anerkjennelse. Den gir barn rett til å si sin mening og at den skal tas på alvor. Dette kan gjelde forhold som vedrører barnet. Barnets synspunkter skal vektlegges i forhold til barnets alder og modenhet, noe som også går frem i barnevernloven § 1-6 om Barnets rett til medvirkning (Bendiksen, 2008, s.77,78; FNs Barnekonvensjon, 1991, artikkel 12). Bendiksen refererer til Freeman som understreker betydningen i artikkelen:

“This right is significant can not only for what it says, but because it recognizes the child as a full human being, with integrity and personality, and with the ability to participate fully in society.”

(Bendiksen, 2008, s.79)

Dette kapittelet skal fremstilles ut fra en form for barneperspektiv. Perspektivet kommer ikke direkte til uttrykk da jeg har et litteraturstudie som baserer seg på eksisterende forskning, og at jeg ikke er et barn selv eller har intervjuet noen. Det legges derfor frem ut fra et voksent perspektiv på et universelt og abstrakt barn. Ved å gjøre det på denne måten kan det virke inn på betydningen av barneperspektivet ut fra et voksent perspektiv (Bendiksen, 2008, s.77).

6.2 Rekruttering og opplæring- og veiledningens betydning

I Retningslinjene for fosterhjem står det at det er vanlig å se rekruttering og opplæring av fosterforeldre i sammenheng (Barne- og likestillingsdepartementet, 4.3). Jeg skal derfor drøfte rekrutteringen av fosterforeldre og opplæring- og veiledningens betydning. Hvor viktig er rekruttering, opplæring og veiledning? Og får fosterforeldre god nok veiledning før de får fosterbarnet?

Det er en stor utfordring å rekruttere fosterforeldre. Det har vært mangel på fosterhjem i flere år og det har derfor ikke alltid vært like enkelt å få til en god matching mellom fosterbarn og fosterforeldre. Fosterforeldre kan skape et bilde på hvordan det er å være et fosterhjem, men det er mye uforutsett som kan skje, og som jeg har nevnt tidligere, så er ingen fosterbarn like. På den ene siden kan plasseringen være vellykket og overgå forventningene. På den andre siden kan utfordringene og problemene til fosterbarnet være for mye å takle for fosterforeldrene. Tanken om å bli fosterhjem kan ta tid og man må overveie flere punkt før man endelig gjør en beslutning om å ta inn et fosterbarn. Det finnes sparsom litteratur om rekruttering av fosterhjem. Det konkluderes derfor med at det trengs mer av forsknings- og utviklingsarbeid på denne fronten (Backe-Hansen et al., 2013, s.109,128).

PRIDE fungerer som et rekrutterings- og opplæringsprogram. Det er her man forberedes, utredes og blir godkjent som fosterhjem før man offisielt kan bli kalt fosterforeldre (Barne- og likestillingsdepartementet, 2004, 4.3). Det er derfor viktig for fosterbarnets skyld at dette kurset dekker det fosterforeldre trenger å vite når de tar imot et nytt medlem inn i familien. Stefansen og Hansen har utført den nyeste evalueringen av PRIDE i rapporten «En god forberedelse til å bli fosterforeldre» (Stefansen et al., 2014, s.9). En sentral målsetting er å forberede fosterforeldre. Stefansen og Hansen viser til en spørreundersøkelse i kapittel fem som peker på at over halvparten av fosterforeldrene som hadde deltatt opplevde seg godt forberedt før de fikk fosterbarnet. En av tre hadde svart at de var forberedt «i noen grad». Det viser seg at de som har tatt PRIDE-grunnopplæring- og andre forberedende kurs, er de som føler seg mest førebudd. De som følte seg ekstra godt forberedt, var fosterforeldre som hadde hatt tidligere erfaring med barn og unge og de som hadde fosterbarn fra før. De som er kategorisert «i noen grad» var stort sett fosterforeldre som hadde opplevd akutte og raske plasseringer, hvor de også la frem at de ikke var klare over de omfattende problemene til fosterbarnet. Undersøkelsen viste at fosterforeldre i ordinære fosterhjem bosatt i Oslo følte

seg mer forberedt enn fosterforeldre i region Nord og Sør. Dette kan gi en pekepinn på hva som fungerer på kursene i Oslo og hva som kan forbedres andre steder. Følgende faktorer er tatt frem for å understreke hvordan man kan være godt forberedt: beslutningen om å ta imot et fosterbarn må være godt gjennomtenkt, tidligere erfaring med fosterhjem, relevant jobberfaring, formell kompetanse og at plasseringsprosessen i seg selv har vært god. Spørsmålet om å være forberedt kan problematiseres, og man kan si med sikkerhet at man aldri kan vite om man er godt forberedt før man står i situasjonen (Stefansen et al., 2014, s.107,127,128).

Å mestre å være en fosterforelder er også en målsetting innen PRIDE. Mestring for både fosterforeldre og fosterbarn er viktig. For fosterforeldrene er det viktig med tanke på at de skal klare å gi fosterbarnet utviklingsstøtte. Dersom man ser en positiv utvikling i fosterbarnet kan det gi fosterforeldrenes rolle mer mening. Ni av ti fosterforeldre sier de mestrer rollen i å være fosterforeldre. Problemomfanget og alder til fosterbarnet kan gjøre at utfordringene blir større og vanskeligere. Ved å ha godt forberedte fosterforeldre som er klare for å ta imot krevende fosterbarn minsker det sjansen for utilsiktet flytting. Dersom det ikke er en god match og tilknytningen mellom fosterbarn og fosterforeldre ikke fungerer, kan det gå utover barnets problemer og utfordringer. Fosterforeldre som følte mestring nevner følgende forhold som viktig: at fosterbarnet viser positiv utvikling, at fosterbarnet føler seg hjemme i fosterhjemmet, fosterforeldrene selv opplever at rollen de har gir noe tilbake, kjærighet til fosterbarnet, følelsen av å være kompetent, god hjelp og støtte fra kontaktpersoner i barnevernet. På den andre siden følte noen av fosterforeldrene at de ikke strakk til, at det var vanskelig på grunn av at det dukket opp nye utfordringer, at barnets problemer var for store for fosterforeldrene å takle og at de ikke følte de fikk god nok hjelp i vanskelige perioder (Stefansen et al., 2014, s.119,128,129).

Selv om innholdet i PRIDE kan variere fra sted til sted, er det flere fosterforeldre som er fornøyd med opplæringen og veiledningen, enn misfornøyd. De fleste føler seg godt forberedt og ville ikke vært foruten. Stefansen og Hansen viser til en tidligere evaluering i tillegg til denne, og konkluderer med at fosterforeldre er stort sett positive til kurset, føler det er meningsfullt og at de har hatt god nytte av det før plassering (Stefansen et al., 2014, s.176,187).

I det fireårige langvarige prosjektet for «Fosterhjem for barns behov» viser Havik til at flere fosterforeldre har uttrykt misnøye med at de fikk lite informasjon fra barnevernstjenesten om barnets problemer og utfordringer før det flyttet inn. I tillegg til dette visste de lite om barnets tidligere liv og utvikling. Dette kan føre til en konsekvens av at fosterhjem kan bli mer fordomsfulle mot fosterbarnet enn de ellers ville vært. Undersøkelsen viser at hver tredje fosterforelder ikke følte plasseringen var slik de hadde sett for seg. Hver tiende fosterforelder følte ikke plasseringen var noe likt som de hadde håpet på. Til tross for dette viser det seg at de fleste fosterforeldrene tok fosterbarna godt imot, bygde en god relasjon og ivaretok barnet på best mulig måte (Backe-Hansen et al., 2013, s.147).

Å få inn veiledning tidlig i prosessen kan hjelpe fosterforeldre i relasjonsutvikling og tilknytning med fosterbarnet. Forventninger fosterforeldre har til å være et fosterhjem er forskjellig. Det er viktig at man klarer å skille mellom forventninger og virkelighet. Fosterforeldre som føler dette er vanskelig har behov for kunnskap innen tilknytningsteori og traumeteori for å øke forståelsen for barnet og dets forhistorie. Dersom man skulle mangle forståelsen for dette vil det være vanskelig å sørge for barnets utviklingsbehov (Backe-Hansen et al., 2013, s.147).

Men hva vil det egentlig si at en fosterforelder er «god nok»? Å være fosterforeldre er en krevende og sammensatt oppgave. Autonome eller trygge fosterforeldre vil i stor grad vise mer sensitivitet og ta godt vare på barnets omsorgsbehov enn ikke autonome personer. I tillegg til dette vil autonome fosterforeldre ha det lettere for å reflektere over fosterbarnets atferds- og følelsesmessige uttrykk for å forstå barnets atferd og følelser. De har større overskudd og kapasitet til å bearbeide traumer og tap, og de er flinkere å tilrettelegge for positiv utvikling på ulike områder (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016, s.27). Som nevnt tidligere er det vanskelig å rekruttere fosterforeldre, og det er ikke alltid det er mulig å rekruttere fosterforeldre som har autonom eller trygg tilknytning. Bufdir tar derfor opp at veiledning og oppfølging er nødvendig for å hjelpe fosterforeldre til å hjelpe fosterbarna (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016, s.27).

Vi har nå sett på fosterforeldrene og hvordan de skal ta vare på fosterbarnet på best mulig måte, noe som får meg til å tenke på et annet spørsmål. Er fosterbarna utredet godt nok før de blir plassert? Å gjøre en helhetlig og målrettet utredning av fosterbarn er viktig for å skaffe best mulig tilbud tilpasset den enkelte. Å ha et differensiert fosterhjemstilbud er en

forutsetning for en god match, men dette forutsetter et godt forarbeid med utredningen. Dersom fosterforeldrene ikke er klar over fosterbarnets omfattende problem kan det bli vanskelig i lengden dersom de ikke klarer å håndtere det. Dette kan igjen resultere til utilsiktet flytting. Det er viktig å poengtere at fosterbarn er en utsatt gruppe som har behov for særlig tilrettelagt omsorg. Det trenger hjelp til å mestre hverdagslige oppgaver og hverdagsarenaer. Dette på grunn av at de fleste har vært utsatt for omsorgssvikt over lang tid. Å være en godt forberedt fosterforelder i slike situasjoner er positivt av flere grunner: fosterbarnet minsker sjansen for utilsiktet flytting, minsker risikoen for flere psykiske problem, følelsen av å passe inn og man kan skape en god relasjon med fosterhjemmet (Backe-Hansen et al., 2013, s.224,225).

6.3 Tilknytning og dens betydning i matchingen

Som nevnt tidligere finnes det sparsom litteratur som omhandler matching. Det er ikke mange studier som går ut ifra fosterbarn, fosterforeldre eller sosialarbeidere sine erfaringer. Det er derimot forsket mer på kartleggingsverktøy og hva man skal fokusere på når det skal finnes en god match. Etter å ha gått gjennom valgt litteratur har jeg funnet en viktig faktor, nemlig tilknytningen mellom fosterbarnet og fosterfamilien. Matching har vist seg å være viktig for å unngå brudd i plasseringer, men det er også essensielt at fosterhjemmet har gode kvaliteter. Å ha en god tilknytning anses som essensielt for at fosterbarnet skal trives i sitt nye hjem samt god kjemi. Hvordan man kan skape en god tilknytning er basert på ulike faktorer som vi nå skal gå nærmere inn på (Kaasbøll et al., 2018, s.9,10).

6.3.1 Kartlegging

Kaasbøll, Lassemo og Melby tar opp utfordringer med kartlegging av barn i en matchingprosess. De nevner at en av grunnene til at fosterbarn ikke har vært godt nok kartlagt er fordi de er blitt akutt plassert utenfor hjemmet. Rundt halvparten av plasseringer utenfor hjemmet skjer akutt. Å kartlegge fosterbarnet i den prosessen vil være en utfordring og kanskje til og med en belastning. Spørsmålet blir da om prosessen rundt å kartlegge er for tidkrevende og om man burde eventuelt satse på et kartleggingsverktøy som viser en god oversikt over barnets fysiske og psykiske helse og atferdsmessig og sosial tilpasning. Det drøftes videre om at kartleggingen bør være enklere ved slike plasseringer og eventuelt supplere med annen informasjon i etterkant. Konsekvensen av en dårlig kartlegging kan føre

til at fosterbarnet ikke klarer å bygge en god nok tilknytning til fosterhjemmet og dermed hindre barnets utviklingsbehov (Kaasbøll et al., 2018, s.10,11).

En av de mest sentrale delene med en matchingprosess er kartlegging av fosterhjem. Oppedal viser til noen fosterforeldre hun intervjuet som følte det ubehagelig å bli kartlagt i godkjenningssprosessen. Dette kan være forståelig da man må eksponere familien sin og seg selv til en viss grad, men det anses som nødvendig for å få til en god match. Kaasbøll, Lassemo og Melby refererer til Orme, som tar opp sentrale faktorer innenfor kartlegging. Disse er blant annet psykososiale problemer, inntekt, utdanning, rase og etnisitet. Det å ha en lik tilknytningsstil kan ha et positivt utfall med tanke på evne og kapasitet til å være støttende mot barnet. Det henvises videre til Schofield og Beek som sier tilknytning er viktig og bør fokuseres på. Studien viser at fosterbarn som hadde positiv utvikling hadde matchet med sine fosterforeldre gjennom karakteristiske atferdsmønstre med tanke på hvordan de uttrykker følelser og behov. De fosterbarna som uttrykte positiv utvikling hadde fosterforeldre som var sensitive og tilgjengelige og de brukte fosterforeldrene som en trygg base. Ved å se på denne studien kan vi se at kartlegging av tilknytningsstil samtidig som å inneha forståelse for tilknytningsteori, kan bidra til en bedre match. Oppedal påpeker videre viktigheten av å ha et asymmetrisk forhold hvor fosterforeldrene yter bistand, hjelp og støtte til fosterbarnet, mens fosterbarnet mottar hjelpen. Dette for å godkjenne rollefordelingen og for å sikre barnets behov (Kaasbøll et al., 2018, s.11,12, Oppedal, 2011, s.17).

6.3.2 Fosterbarnets behov

Fosterbarn har ulike behov. Kaasbøll, Lassemo og Melby viser til forskning som sier at stabilitet i et fosterhjem er et entydig behov. Med stabilitet så menes det de menneskene man omringes med som gir barnet forutsigbarhet og viser at de er til å stole på. I kunnskapsstatusen til Backe-Hansen, Egelund, Havik og Fosterhjem for barns behov, peker de på at barnas viktigste kriterium i fosterhjemmet, er at de skal selv ønske å være der. Videre har barna sagt at de vil ha mulighet til å si sin mening. Ønsket om et hjem med omsorg, oppmuntring og respekt stod høyt samtidig som at de vil komme overens med familiemedlemmene. Videre understrekes felles forventinger mellom fosterbarn og fosterforeldre angående husregler, god kjemi og god kommunikasjon. Dette er noe både fosterbarn og fosterforeldre har lagt vekt på som viktig for en vellykket plassering (Kaasbøll et al., 2018, s.13).

Sinclair og Wilson refererer til en studie gjort av Berridge and Cleaver som har undersøkt ulike grunner til hvorfor en fosterhjems plassering kan mislykkes og hvordan den kan bli vellykket. Studien viser til tre faktorer som karakteriserer en vellykket plassering. Disse er faktorer ved fosterbarnet, forhold ved plasseringen eller interaksjonen mellom fosterbarnet og fosterforeldrene. De poengterer matching som viktig spesielt med tanke på aldersforskjell mellom fosterbarnet og de andre biologiske barna til fosterfamilien (Sinclair & Wilson, 2003, s.872). Videre peker Sinclair og Wilson på at like barn kan ha ulike reaksjoner hos ulike fosterforeldre. Utfallet vil være avhengig av tre ulike elementer. Den første er barnets motivasjon og positive og negative egenskaper. Den andre er fosterforeldrene og hvilken kjemi de har med fosterbarnet, om de uttrykte varme, utholdenhet og grensesetting. Den tredje er om det er en god relasjon mellom både fosterforeldre og fosterbarn. Disse tre reaksjonene er viktig å overveie i en matchinprosess og vil være en faktor for hvordan utfallet kan bli. Resultater det i at fosterbarnet godtar fosterhjemmet og kommer godt overens med fosterfamilien vil det være en god match. Om det er store forskjeller, vanskelig å passe inn og kjemien ikke er der, vil det være en dårlig match (Sinclair & Wilson, 2003, s. 876). Når et barn flytter inn i et fosterhjem uten at man er sikker på at det er en god match, eller at forholdet de imellom blir dårlig og omsorgssituasjonen ikke lenger er god nok, er det viktig med god oppfølging for å hindre utilsiktet flytting (Bunkholdt, 2017, s.102). Det er en utfordring å skaffe en nøyaktig god match når det er mangel på fosterhjem. Når barna i studien ble spurt hva de ville lagt vekt på når de skulle velge fosterhjem kom de fram til tre svar. Disse var om fosterhjemmet viste varme, at fosterforeldre viste interesse for de og at de var oppmuntrende. Barnets motivasjon blir også understreket som viktig. Både Sinclair og Wilson, sosialarbeidere og fosterforeldre i denne studien, mente at en god match og en vellykket plassering er når fosterbarnet ikke har store atferdsmessige problem, de hadde god kjemi, stabilitet, kjærlighet og relasjonen mellom de var bra (Sinclair & Wilson, 2003, s.876,881,882,883; Oppedal, 2011, s.10). Kaasbøll, Lassemo og Melby refererer videre til Wilson, Petrie og Sinclair, som har forsket på forskjellige aspekter som fører til en vellykket plassering. Her kom de fram til at god interaksjon og kjemi er grunnleggende. Dette også til tross om fosterbarnet uttrykker vanskelig atferd (Kaasbøll et al., 2018, s.16).

Oppedal har ut ifra sin studie funnet ut hvordan umiddelbar kjemi med fosterbarnet anses som viktig i matchingprosessen. De fleste fosterforeldrene opplevde god kjemi allerede fra første møtet, mens med andre tok det lengre tid. Å komme godt overens ble oppfattet som positivt

når det kom til å bygge en relasjon og tilpasse seg i fosterfamilien. Når en god kjemi oppstår fører det til at fosterforeldrene føler de kan bidra med noe til barnet samtidig som fosterbarnet føler seg hjemme. Oppedal viser videre til Bo som trekker frem matchingens dybde. Jo mer positive og berikende relasjoner to parter har, jo mer medvirker det til å redusere problemer og utfordringer de opplever. Samtidig pekes egenskapene til foreldrene som viktig for en vellykket plassering. Det oppsummeres til at fosterforeldre må være stabile, gode, være grensesettende og gi gjennomtenkte responser til fosterbarnet. Den umiddelbare kjemien er også noe Sinclair og Wilson ser på som en hovedfaktor for en god match. Det er midlertidig vanskelig å vite hvordan kjemien blir mellom fosterbarn og fosterforeldre, og kanskje enda vanskeligere å vite hvordan det vil utvikle seg med tiden. Sårbarheten henger sammen med at det er lite fosterforeldre å velge mellom. En god kjemi med fosterforeldrene vil hjelpe fosterbarnet å bygge en trygg tilknytning. Fosterforeldrene fra Oppedal sin studie poengterer kjemien som en viktig buffer mot den negative atferden til fosterbarnet. Det gjorde det lettere å fokusere på fosterbarnets positive egenskaper (Oppedal, 2011, s.64,65,66,68,70,71).

Kaasbøll, Lassemo og Melby tar opp flere studier som viser til at barn som flytter flere ganger har vanskeligheter med å føle seg hjemme. Når et fosterbarn skal plasseres har det et behov for en trygg relasjon og følelsen av tilhørighet hos en voksen. Klarer man å få til dette vil det gjøre plasseringen enklere for fosterbarnet og tilknytningen vil bli bedre. Forskning viser at faktorer som anses som viktige i en plassering er for det første struktur i hjemmet med tanke på daglige rutiner og regler. Det andre er varme og inkludering i fosterfamilien. Det tredje er at fosterfamilien har humor og at de kan le sammen. Sammenlagt kan vi si at fosterbarn i fosterhjem vil føle seg ønsket, glade, elsket, hørt og trygge. At et fosterbarn har en god tilknytning til en av fosterforeldrene er sentralt for å trives. Dette kan også være viktig å se på i en matchingprosess (Kaasbøll et al., 2018, s.13).

Oppedal skriver at like personlige kvaliteter kan føre til mer nærhet og dybde i en relasjon (Oppedal, 2011, s.72,73). Brown, George, Sintzel og Arnault sin studie, beskrevet i Kaasbøll, Lassemo og Melby, trekker frem at det er en fordel om fosterbarnets kultur, tro og verdier matcher med fosterforeldrene. Det kan gi en følelse av trygghet og kanskje gjøre det enklere å tilpasse seg angående regler, tradisjoner og rutiner. De kan skape et kulturelt fellesskap hvor de ikke trenger å skjule sin egen kultur og hvor de kan praktisere sin egen religion uten at de føler de tvinger fosterbarnet på noe det ikke vil. Dersom fosterbarnet har en annen religion

enn fosterforeldre er det mer å ta hensyn til enn bare barnets atferdsmessige behov (Kaasbøll et al., 2018, s.16).

Anke byr på studier av fosterbarns tilknytning til fosterforeldre. Hun refererer blant annet til en studie av Milan og Pinderhughes som legger frem at fosterbarn har det lettere å danne en relasjon med fosterforeldrene dersom de har positive representasjoner av biologisk mor og seg selv. De som hadde negative representasjoner var mer utfordrende. Selv i fosterhjem kommer ikke en utviklingsstøttende positiv relasjon av seg selv. Dette er noe som må jobbes med spesielt om de har en dårlig forhistorie. Videre legges det vekt på gjennom Marcus sin studie, i Ankes artikkel, at barn med trygg tilknytning til sine fosterforeldre, har bedre psykologisk utvikling og tilpasning enn barn med utrygg tilknytning. Barn med ulike tilknytningsmønstre har ulik virkning på fosterforeldre. Trygg tilknytning er alltid et mål for intervensjon, men veien dit er ikke alltid enkel. Terapeutisk omsorg trekkes frem som nyttig i dette arbeidet (Anke, 2007).

Tilknytningsproblemer kan oppstå og disse er ikke alltid like enkle å håndtere. Anke viser til Lieberman, som har lagt frem kjennetegn på utfordringer i fosterhjemmet. En av de var at fosterforeldre føler fosterbarnet ikke klarer å knytte seg til dem. En annen er at fosterforeldrene ikke klarer å fange opp fosterbarnets signaler når det føler seg utrygg eller trenger omsorg. Signalene har vært vanskelige å fange og behov for særskilte observasjonsferdigheter har vært nødvendig. Det er også noen som tar opp at barnets tilknytningsbehov i oppdragelsessituasjoner er vanskelig. Mens andre igjen peker på at de føler seg dårlig forberedt på å takle behovene til fosterbarnet. Her trekkes også intervensjoner inn som nødvendig for å hjelpe fosterforeldrene i deres rolle for å bli mer tilgjengelig og mottakelig for signal fosterbarnet gir. Signalene fosterbarnet gir er i tråd med dens tidligere tilknytningshistorie. Kanskje må fosterforeldrenes forventninger til fosterbarna bli mindre? (Anke, 2007) Dersom det skulle være en dårlig matching kan konsekvensen av dette gi grunnlag for ambivalent tilknytning hos fosterbarnet (Smeplass, 2009, s.160). Fosterbarn trenger en fosterfamilie som kan tilby sensitivitet og som har forståelse for det indre eller ytre kaoset slik behovene deres dekkes (Smeplass, 2009, s.162).

Smeplass legger vekt på at indre arbeidsmodeller kan endres ved sensitiv omsorg, anerkjennelse og tilhørighet i en familie. Dette kan også gi barnet en trygg base. Å endre denne modellen er bare mulig dersom fosterbarnet klarer å bearbeide tapet av sine biologiske

foreldre samt at det får nye tilknytningsmuligheter. Selv om Smeplass fokuserer på små barn i artikkelen, er muligheten for å endre disse når man er eldre, tilstede. Når det dannes en ny relasjon inngås det i den indre arbeidsmodellen som igjen gjenskapes og endres. På den andre siden er det en større utfordring å endre ungdommers indre arbeidsmodeller da disse kan ligge godt forankret i dem selv. Det legges vekt på at så lenge et barn har en trygg base er det håp om endring (Smeplass, 2009, s.166).

For at barn skal bli få et tilstrekkelig utviklingsbehov er barnets tilknytning til en omsorgsperson en viktig grunnstein. Selv om et barn har en organisert utrygg tilknytning trenger det ikke å føre til alvorlig psykopatologi. Forskning viser at ved å ha en nær tilknytning til en omsorgsperson vil være utviklingsfremmende uansett hvilken tilknytning barnet har fra før. Grunnet for arbeid med utsatte barn bør derfor være å utvikle trygge tilknytningsrelasjoner. Det må også tas hensyn til at alle barn ikke er like mottakelig for endring. Mens noen barn utvikler seg positivt i et omsorgsmiljø vil man likevel være sårbar for negative miljø. Barnet sitt omsorgsmiljø er viktig, men vi kan også ikke glemme barnet sitt genetiske perspektiv og utgangspunkt (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016, s.18,19).

Å bruke tilknytningsteori til å forstå fosterbarns utvikling og tilpasning har vist seg å være nyttig. Alle har ulik tilknytningserfaring og dermed ulik tilknytningsrelasjon. Å bygge en relasjon i en ny familie er ikke enkelt med tanke på tidligere omsorgssvikt og brudd i tilknytningsrelasjoner. Dette er ikke bare utfordrende for fosterbarnet, men også fosterforeldrene. Fosterbarnet har behov for fosterforeldre som klarer å forstå dens emosjonelle og atferdsmessige uttrykk. Dette er avgjørende for barnets utvikling av helsefremmende og utviklingsstøttende tilknytningsrelasjoner (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016, s.23). Sinclair og Wilson tolker det som at vanskelige fosterbarn produserer fosterforeldre som er mindre dyktige. Dette kan reflektere påvirkningen fosterforeldrene har på barnet og dens oppførsel. Til tross for dette beskriver ikke barnets atferd en grunn for en dårlig match selv om utfordringene til fosterbarnet vil påvirke i hvilken grad fosterforeldrene vil være forpliktet (Sinclair & Wilson, 2003, s.879,881).

Barn vil alltid knytte seg til en omsorgsperson uavhengig av hvilken omsorg det har fått. Barn som har levd under omsorgssvikt vil derfor muligens ha utviklet utrygge indre arbeidsmodeller, noe som igjen kan problematisere en trygg tilknytningsrelasjon. Barnet kan

oppleve verden som utrygg og uforutsigbar i tillegg til å ikke føle seg verdifull nok. Ved å se det på denne måten vil barnets relasjonserfaringer overføres til barnets indre arbeidsmodeller til nye relasjoner. Dette kan være en forklaring på hvorfor barn oppfører seg uforståelig i møte med nye fosterforeldre. Det kan forklares som en form for forsvarsmekanisme som prøver å forhindre nye tap og traumer. Fosterbarn som har det slik trenger sensitive fosterforeldre for å utvikle en trygg indre arbeidsmodell og som klarer å gi barnet en trygg og kontinuerende relasjon (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2016, s.24).

7.0 Oppsummering

Formålet med denne studien har vært å belyse hva som kjennetegner en god matching mellom fosterbarn og fosterforeldre. Jeg har tatt for meg fire rapporter, to fagartikler, en mastergradsavhandling og en kvalitativ forskningsartikkel. Litteraturgjennomgangen viste at det finnes få studier som omhandler spesifikt matching mellom fosterbarn og fosterforeldre. Studiene som er funnet gjennom et systematisk litteratursøk baserte seg derfor på tilknytningsteori, veiledning og oppfølging, metoder som kan styrke tilknytning hos fosterbarn og kartleggingsverktøy av fosterbarn og fosterforeldre. I tillegg er problemstillingen belyst gjennom teori fra ulike bøker skrevet av kjente forfattere innen fagfeltet.

Resultatet av litteraturgjennomgangen viser at rekruttering, opplæring og veiledning er et viktig verktøy for å sikre gode og forberedte fosterforeldre. PRIDE-grunnopplæring viser seg å bidra til at fosterforeldre får realistiske forventninger og blir sett på som positivt av de fleste som har deltatt.

Gjennom tematisk analyse av litteratur er det identifisert flere sentrale kjennetegn som er betydningsfulle for en god matching mellom fosterbarn og fosterforeldre. Disse er: trygg tilknytning, stabilitet og varme i fosterhjemmet, fosterforeldre som viser sensitivitet, god kjemi mellom fosterbarn og fosterforeldre, fosterbarnets motivasjon, klar grensesetting i hjemmet, god kommunikasjon, kulturelle likheter, en trygg base og fosterbarnets indre arbeidsmodeller. Matching er en av mange faktorer som kan føre til stabilitet i fosterhjemmet og bør derfor fokuseres på i stor grad. Dette avhenger av rekruttering av flere fosterforeldre, et godt kartleggingsarbeid i forkant av plasseringen og ressurssterke fosterforeldre. Tilknytning er et grunnleggende behov som alle fosterbarn trenger, men trygg tilknytning er

ikke en selvfølge som kommer av en omsorgsplassering. Ved å presentere fosterforeldre for en utviklingspsykologisk innfallsvinkel kan det bidra til bedre forståelse for fosterbarnets problemer og utfordringer, og forstå hvorfor det oppfører seg som det gjør.

Etter å ha gått gjennom valgt litteratur tyder forskningsfeltet på at det trengs mer forskning som går direkte på matching mellom fosterbarn og fosterforeldre og selve matchingprosessen.

Litteraturliste

Anke, T. (2007). Tilknytning mellom fosterbarn og fosterforeldre ; et behandlingsperspektiv. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 44(10), 1230-1238.

Backe-Hansen, E., Havik, T., & Grønningsæter, A. (2013). *Fosterhjem for barns behov : Rapport fra et fireårig forskningsprogram* (Vol. Nr. 16/13, NOVA-rapport (trykt utg.)). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Barneombudet. (1991). FNs Barnekonvensjon. Hentet fra <https://barneombudet.no/for-voksne/barnekonvensjonen/hele-barnekonvensjonen/#12>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2019, 19. mars). Fosterhjem, familiehjem, beredskapshjem, besøkshjem - hva er forskjellen? Hentet fra https://www.bufdir.no/Fosterhjem/Ulike_typer_fosterhjem/

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2016). *Metoder som kan styrke tilknytning mellom fosterbarn og fosterfamilie (01/2016)*. Hentet fra https://www.bufdir.no/global/nbbf/Fosterhjem/Metoder_som_kan_styrke_tilknytning_mellom_fosterbarn_og_fosterfamilie.pdf?fbclid=IwAR20wWMACkRGFe4xmOUMzw0Y951OEE5BLavn4MqMmvxVuRu6Z3IJ0cHCX7k

Barnevernloven. (1992). Lov om barneverntjenester (LOV-1992-07-17-100). Hentet fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100/KAPITTEL_4#KAPITTEL_4

Bendiksen, L. (2008). *Barn I Langvarige Fosterhjems plasseringer : Foreldreansvar Og Adopsjon*, 501.

Bunkholdt, V. (2017). *Fosterhjemsarbeid : Fra rekruttering til tilbakeføring* (4. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Fellesorganisasjonen. (2015). *Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernpedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. Hentet fra <https://www.fo.no/getfile.php/1311735->

[1548957631/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf?fbclid=IwAR1zVNX1BV8Uy4DOrgt_qIRmC7SaUYXfEhAtWGFL_SEDGWot3zP1NCpikhY](https://www.lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659)

Forsberg, C., & Wengström, Y. (2015). *Att göra systematiska litteraturstudier : Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning* (4. utg. ed.). Stockholm: Natur & kultur.

Forskrift om fosterhjem. (2003). Definisjoner (FOR-2003-12-18-1659). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659>

Forskrift om fosterhjem. (2003). Generelle krav til fosterforeldre (FOR-2003-12-18-1659). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-12-18-1659>

Gulbrandsen, L. (2017). *Oppvekst og psykologisk utvikling* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforl.

Havik, T. (2007). *Stolt av PRIDE : En evaluering av PRIDE-grunnopplæring*. Barnevernets utviklingssenter på Vestlandet.

Høgskulen på Vestlandet. (2019). *Studieplan – Barnevern, bachelorstudium, Sogndal*. Hentet fra <https://www.hvl.no/studier/studieprogram/2019h/bar/studieplan/>

Kaasbøll, Jannike, Lassemo, Eva & Melby, Line. (2018). *SINTEF Teknologi og Samfunn: Kartleggingsverktøy/matching av fosterbarn og fosterhjem* (2018:00184). Hentet fra https://sintef.brage.unit.no/sintef-xmlui/bitstream/handle/11250/2504547/2018_00184_Matching%2bfosterbarn%2bog%2bfosterhjem.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Killén, K. (2009). *Sveket : I : Barn i risiko- og omsorgssviktsituasjoner*(4. rev. utg. [i.e. 1. utg. av 2-bindsetg.]. ed., Vol. I). Oslo: Kommuneforl.

Krumsvik, R. (2014). *Forskningsdesign og kvalitativ metode : Ei innføring*. Bergen: Fagbokforl.

NOU 2016:16. (2016). *Ny barnevernslov. Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.*

Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/contentassets/53164b1e70954231b2a09d3fdec1888b/no/pdfs/nou201620160016000dddpdfs.pdf>

Oppedal, S. (2011). *Fosterforeldres Opplevelse Av Matchingprosessen. "Det Var Noe Som Skjedde – Det Sa Pang"* (Mastergradsavhandling). Det psykologiske fakultet, HEMIL – Senteret, Bergen.

Barne- og likestillingsdepartementet (2018, 28. juni). Endringer i barnevernloven fra 1. Juli.

Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-barnevernloven-fra-1.-juli/id2606170/>

Barne- og likestillingsdepartementet. (04. April, 2019). Ny barnevernslov sendes på høring.

Barnas beste i sentrum. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-barnevernslov/id2639061/>

Barne- og likestillingsdepartementet. (2004). Retningslinjer av 15. juli 2004 til lov om

barneverntjenester av 17. juli 1992 nr. 100 (2004-07-15. Q-1072 B). Hentet fra

<https://www.bufdir.no/bibliotek/RettsdataStartPage/Rettsdata/?grid=gRSz20Qz2D1072z20B>

Barne-, ungdoms og familieetaten. (2015). *Fosterhjem i slekt og nettverk*. Hentet fra

https://www.bufdir.no/Global/Bufetat_Brosjyre_Fosterhjem_i_slekt_og_netverk_2015.pdf?fbclid=IwAR05T4-PDiVUUjVFCdgDGAKIeXP3JIM6ppfZeRrKYTK6_v-mmjGF6CYCvc

Sinclair, I., & Wilson, K. (2003). Matches and Mismatches The Contribution of Carers and Children to the Success of Foster Placements. *The British Journal of Social Work*, 33(7), 871-884.

Smeplass, S. (2009). Tilknytningsteori i møte med praksisfeltet ved plassering av små barn i fosterhjem. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, (03), 158-171.

Stefansen, K., Hansen, T., & PRIDE. (2014). *"En god forberedelse til å bli fosterforeldre" : Evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE* (Vol. Nr. 3/14, NOVA-rapport (trykt utg.)). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Sundt, H. (2017). *Fosterhjemshåndboka* (7. utg. ed.). Oslo: Kommuneforl.

Vedlegg 1

PICO-skjema

P (Hvem, pasient/populasjon)	I (Hva, intervensjon)	C (Kontrollgruppe)	O (Utfall/resultat)
Foster parents and foster children	Guidance Foster care Matching		Characteristics in a good match between foster parents and foster children
Fosterforeldre og fosterbarn	Veiledning Fosterhjem Matching		Kjennetegn på en god matching mellom fosterforeldre og fosterbarn

Vedlegg 2

Søkehistorikk

Artikkel 1

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
Oria	Angel fosterhjem OR fosterbarn Fra fagfellesvurderte tidsskrift	102	6	4	2	13.03.19

Artikkel 2

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet Nettbibliotek	Matching Fosterbarn	4	3	2	2	09.04.19

Artikkel 3

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
Oria	Fosterbarn AND fosterforeldre AND matching AND pride	4	1	1	1	19.04.19

Artikkel 4

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
----------	---------	--------------	----------------	----------------	-----------------	------

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	Metoder som kan styrke tilknytning mellom fosterbarn og fosterfamilie.	1	1	1	1	19.04.19
Nettbibliotek	Fant den gjennom denne bacheloroppgaven: https://vid.brage.unit.no/vid-xmlui/bitstream/handle/11250/2407230/Bachelor5045SOS2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y					

Artikkel 5

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
Oria	matching AND fosterbarn AND fosterforeldre AND tilknytning Fra fagfellesvurderte tidsskrift.	1	1	1	1	19.04.19

Artikkel 6

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
Oria	Sinclair AND Wilson AND matches and mismatches Fra fagfellesvurderte tidsskrift Fant den gjennom denne mastergradsavhandlingen: http://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/5736/83144656.pdf?se	68	2	1	1	26.04.19

	quence=1&isAllowed=y					
--	--	--	--	--	--	--

Artikkel 7

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
Oria	Fosterhjem AND barns behov	151	4	3	1	26.04.19

Artikkel 8

Database	Søkeord	Antall treff	Leste abstrakt	Leste artikler	Brukte artikler	Dato
Oria	Pride AND Stefansen AND Hansen	4	1	1	1	26.04.19

Vedlegg 3

Litteraturmatriser

(Forsberg og Wengström, 2015, s.154)

Litteraturmatrise artikkel 1

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
Anke, T. (2007). Tilknytning mellom fosterbarn og fosterforeldre ; et behandlingspe rspektiv. <i>Tidsskrift for Norsk Psykologforeni ng, 44(10), 1230-1238.</i>	Fagfellesvurdert.	Studien er økonomisk støttet av RBUP, Helseregion Øst og Sør. Studien fremmer hvordan man kan bygge opp trygg tilknytning mellom barnet og fosterforeldrene.	Foster care, attachment, developmental psychology, mental health.	Fagartikkel: vitenskapelig oversiktsartik kel.	Anke legger frem at trygg utvikling kan utvikles ved en omsorgsplassering, men at dette ikke er en selvfølge. Det legges frem at å være forberedt på fosterbarnets forhistorie og ulike tilknytningsmønster er nyttig. I tillegg til dette er det viktig å ha forståelse for fosterbarnets tilknytningshistorie og barnets opplevelse av trygghet. Fellesnevneren i artikkelen er å hjelpen fosterforeldrene til å være omsorgsgivende og inneha en trøstende atferd. Veiledning eller behandling kan tilbys, men endringsarbeid tar tid. Selv om artikkelen omhandler barn i førskolealder kan enkelte prinsipp gjelde for fosterbarn i langvarige plasseringer.	Artikkelen tar opp tilknytning ved omsorgsplassering som er et område jeg vil fokusere på. Tilknytning har mye å si for relasjonen mellom fosterbarn og fosterforeldre.

Litteratormatrise artikkel 2

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
<p>Kaasbøll, Jannike, Lassemo, Eva & Melby, Line. (2018). <i>SINTEF Teknologi og Samfunn: Kartleggingsverktøy/matching av fosterbarn og fosterhjem</i>. (2018:00184). Hentet fra https://sintef.brage.unit.no/sintefx/mlui/bitstream/handle/11250/2504547/2018_00184_Matching%2bfosterbarn%2bog%2bfosterhjem.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p>	Fagfellesvurdert.	<p>Rapporten er basert på at Bufdir ville ha en kunnskapssammenstilling om kartleggingsarbeid/kartleggingsverktøy for matching av fosterbarn og fosterhjem. Kunnskapssammenstillingen skal styrke en felles grunnforståelse og gi en god oversikt over kartleggingsarbeid.</p>	<p>Litteraturoversikt, fosterhjem, fosterforeldre, fosterbarn, matching, kartleggingsverktøy, måleinstrument.</p>	<p>Rapporten baseres på en systematisk litteraturgjennomgang av fagfellesvurdert forskningslitteratur.</p> <p>Inneholder 52 kvalitative, kvantitative og metodetrianglerende studier, oversiktsartikler og litteraturstudier, og 32 grålitteraturartikler</p>	<p>Studien resulterte i at det finnes mange erfaringer, perspektiver, relasjoner og fenomener relatert til kartlegging. Videre blir det tatt opp at kartleggingen bør inneholde mer om barnets fysiske, emosjonelle, psykologiske og utviklingsmessige behov. Dette for å sikre fosterbarnet fosterforeldre som kan sørge for dets behov. Å bruke validerte måleinstrument i en matchingprosess blir understreket som positivt. Ved å bruke kartleggingsverktøy av god kvalitet vil det hjelpe med å finne fosterforeldrenes styrker og svakheter sett i sammenheng med fosterbarnets egenskaper.</p> <p>Faktorer som er vist betydningsfulle for en god matching er: fleksibilitet, godt humør, tilknytningsmønster, barnets motivasjon, positive egenskaper, varme, grensesetting, utholdenhet, personlige egenskaper, kjemi, kulturelle likheter, tradisjoner og tro.</p>	<p>Studien går inn på sentrale punkt som jeg vil fokusere på for å belyse min problemstilling. Kartlegging for fosterbarn og fosterhjem anses som viktig i en matchingprosess. For å få dette frem på en god måte vil jeg bruke Kaasbøll, Lassemo og Melby sin forskning.</p>

Litteratormatrise artikkel 3

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
<p>Oppedal, S. (2011). <i>Fosterforeldres Opplevelse</i> Av <i>Matchingprosessen. "Det Var Noe Som Skjedde – Det Sa Pang"</i> (Mastergradsavhandling). Det psykologiske fakultet, HEMIL – Senteret, Bergen.</p>	Fagfellesvurdert.	Formålet for denne mastergradsavhandlingen er å få mer kunnskap om hvordan fosterforeldre opplevde matchingprosessen og hva de synes var viktig for å skape en god match.	Hadde ingen nøkkelbegrep.	Mastergradsavhandlingen er basert på en studie på 6 intervjuer med 11 fosterforeldre. Det er brukt kvalitativ metode med semistrukturerte intervjuer. Metodisk har hun vært inspirert av en hermeneutisk - fenomenologisk og narrativ tilnærming.	Intervjuene som ble gjort fremhever god informasjon og god kjemi med fosterbarnet som viktig for en god match. Kjemi og tilpasningen mellom fosterbarnet og fosterforeldrene blir trukket frem som positiv for relasjonen. Andre funn var at beredskapshjem blir sett på som en viktig kilde som informasjon i matchingprosessen. PRIDE-kurs er også fremhevet som viktig på bakgrunn av at det gav fosterforeldrene realistiske forventninger til hva det vil si å være fosterforeldre. Egenskapene til fosterbarna blir også vurdert som positivt for matchingen	<p>Forskningen i denne studien kan belyse fosterforeldrenes perspektiv i matchingprosessen, noe som jeg vil ha med i oppgaven.</p> <p>I tillegg tar studien opp sentrale begreper som jeg selv skal fokusere på som matching, tilknytningsteori, trygg base og PRIDE.</p>

Litteratormatrise artikkel 4

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
<p>Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2016). <i>Metoder som kan styrke tilknytning mellom fosterbarn og fosterfamilie (01/2016)</i>. Hentet fra https://www.bufdir.no/global/nbbf/Fosterhjem/Metoder_som_kan_styrke_tilknytning_mellom_fosterbarn_og_fosterfamilie.pdf?fbclid=IwAR20wWMACkRGFe4xmOUMzw0Y951OEE5BLavn4MqMmvxVuRu6Z3IJ0cHCX7k</p>	Fagfellesvurdert.	Formålet er å identifisere kunnskapsbaserte metoder og gi en vurdering av hvilke metoder barnevernet bør satse på i arbeidet med å sikre at fosterbarn får en trygg og stabil omsorgssituasjon i fosterhjemmet.	Hadde ingen nøkkelbegrep.	Rapporten er et vitenskapelig arbeid som legger ut om ulike metoder som kan styrke tilknytning mellom et fosterbarn og dens fosterfamilie.	<p>Rapporten oppsummerer at kvaliteten på veiledning og oppfølging er viktig. Videre understrekes tilknytning til en omsorgsperson som en grunnstein for fosterbarnets utvikling. Psykiske helseproblemer preger fosterbarn og dette må jobbes med.</p> <p>Rapporten skriver videre at det er få studier på metoder som styrker tilknytningen mellom fosterbarn og fosterforeldre. Det legges vekt på tilknytningsteori og tilknytning generelt som metoder som fungerer. Trygg base er også en av de. Det legges frem andre metoder som også er nyttige, men som ikke rommer min problemstilling.</p>	Jeg har tenkt å bruke denne rapporten for å bekrefte ulike teorier jeg har funnet på dette området. Rapporten nevner blant annet ulike fosterhjem og tilknytning som jeg skal skrive om i teoridelen. De nevner også kort om PRIDE. I tillegg skrives det om fosterbarn og deres vansker i forhold til deres forhistorie, utviklingsbehov og tilknytning, noe som er en sentral faktor i arbeidet med fosterbarn. Den tar også for seg relevant kunnskap om forskning på tilknytning og fosterhjem. Herunder går blant annet indre arbeidsmodeller og fosterforeldre som en trygg base.

Litteraturmatrise artikkel 5

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
Smeplass, S. (2009). Tilknytningsteori i møte med praksisfeltet ved plassering av små barn i fosterhjem. <i>Tidsskriftet Norges Barnevern</i> , (03), 158-171.	Fagfellesvurdert.	Studiens mål er å belyse tilknytningsteori i praksisfeltet ved plassering av små barn i fosterhjem.	Hadde ingen nøkkelbegrep.	Fagartikkel: vitenskapelig oversiktsartikkel.	Smeplass understreker viktigheten av en trygg base, moderlig omsorg og å bruke tilknytningsteori for å forstå fosterbarnet på et bredere spekter. Hun har også tatt opp matchingsarbeid og peker på hva som er viktig å fokusere på for en vellykket plassering.	Jeg har tenkt å belyse tilknytningsteorien som blir tatt opp og bruke denne til å få frem hvor viktig fosterforeldrenes oppdragelse og væremåte er i møte med fosterbarnet for å skape god relasjon. Smeplass tar også opp indre arbeidsmodeller og nevner litt om matchingsarbeid som kan være relevant.

Litteratormatrise artikkel 6

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
Sinclair, I., & Wilson, K. (2003). Matches and Mismatches The Contribution of Carers and Children to the Success of Foster Placements. <i>The British Journal of Social Work</i> , 33(7), 871-884.	Fagfellesvurdert.	Målet er å bygge en modell for hvordan en plassering kan føre til suksess og omvendt.	Hadde ingen nøkkelbegrep.	Basert på triangulerende studier med en kvalitativ tilnærming mot en som er mer statistisk. Det er samlet inn data fra 472 fosterbarn i løpet av 14 måneder.	Det blir lagt frem tre faktorer som karakteriserer en vellykket plassering: faktorer ved fosterbarnet, forhold ved plasseringen eller interaksjonen mellom fosterbarnet og fosterforeldrene. Det pekes på aldersforskjell mellom fosterbarnet og de andre biologiske barna til fosterfamilien, og at dette må tenkes på i en matchingprosess. Sinclair og Wilson, sosialarbeidere og fosterforeldre mente at en god match og en vellykket plassering er når fosterbarnet ikke har store atferdsmessige problem, de hadde umiddelbar god kjemi, stabilitet, kjærighet og relasjonen mellom de var bra.	Studien tar opp faktorer som kan belyse hvorfor en plassering kan bli vellykket i tillegg til hva som er viktig å forholde seg til i en matchingprosess. Jeg vil belyse dette i drøftingsdelen i oppgaven min.

Litteratormatrise artikkel 7

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
<p>Backe-Hansen, E., Havik, T., & Grønningsæter, A. (2013). <i>Foster hjem for barns behov : Rapport fra et fireårig forskningsprogram</i> (Vol. Nr. 16/13, NOVA-rapport (trykt utg.)). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.</p>	Fagfellesvurdert.	Målet med rapporten er å fornye kunnskapen om fosterhjemsarbeid i Norge med å sikte på en differensiert fosterhjemstjeneste tilpasset barn og unge sine behov som fosterhjemsplasseres.	Hadde ingen nøkkelbegrep.	<p>Rapporten markerer en avslutning på forskningssprogrammet «Fosterhjem for barns behov».</p> <p>Dette var et bestillingsverk fra Bufdir.</p> <p>Forskningsprogrammet er delt inn i tre deler: hvem fosterbarnene, å bli og å være fostereldre, og om fosterbarn og utdanning.</p>	<p>Ettersom at kapittel 6 «veien mot foreldreskapet», kapittel 7 «å bli fosterforeldre» og kapittel 11 «på vei mot et fosterhjemsløft» er de som er mest aktuell for problemstillingen, har jeg bare gått inn på disse.</p> <p>Resultatet viser at det trengs flere fosterforeldre, men at det er en utfordring å rekruttere. Med mangel på fosterhjem gjør det det også vanskeligere å finne en god match. Flere fosterforeldre har vist misfornøyd med informasjonen de fikk om fosterbarnet fra barnevernstjenesten. De mente den ikke strakk til. Videre anses veiledning tidlig i prosessen og god utredning av fosterbarnet som viktig.</p>	Jeg tenker å bruke denne rapporten for å fremheve hvor viktig det er med oppfølging og veiledning til fosterforeldre for å dekke fosterbarnets utviklings- og atferdsmessige behov.

Litteratormatrise artikkel 8

Referanse:	Kvalitets-sikring;	Studiens hensikt/mål:	Nøkkelbegrep/ keywords:	Metode:	Resultat/funn/diskusjon:	Relevans: Hvilken funksjon har denne artikkelen for oppgaven:
<p>Stefansen, K., Hansen, T., & PRIDE. (2014). "En god forberedelse til å bli fosterforeldre" : Evaluering av opplæringsprogrammet PRIDE (Vol. Nr. 3/14, NOVA-rapport (trykt utg.)). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.</p>	<p>Fagfellesvurdert.</p>	<p>Rapporten sin hensikt er å vurdere den norske varianten av opplæringsprogrammet PRIDE fungerer i tråd med målsettingene.</p>	<p>Hadde ingen nøkkelbegrep.</p>	<p>NOVA har gjennomført en evaluering etter oppdrag fra Bufdir.</p> <p>Jeg har analysert deler av rapporten som er viktig for problemstillingen. I kapittel fem «å bli og å være fosterforeldre » er gjennomført en elektronisk spørreskjema undersøkelse til fosterforeldre med kvantitative spørsmål fra</p>	<p>Viktige målsettinger for kurset blant annet å forberede fosterforeldre og å mestre denne rollen. Flertallet mener kurset er meningsfullt og føler de har hatt nytte av det.</p>	<p>PRIDE er det opplæringsprogrammet som brukes mest av i Norge for å forberede fosterforeldre i deres nye rolle. Jeg skal derfor belyse kurset i teorien samt drøfte bruken av det i drøftingsdelen.</p>

				åpne kvalitative spørsmål. I kapittel ni «konklusjone r og anbefalinger » er det er overordnet oversikt over rapporten.		
--	--	--	--	---	--	--